

samenwerkingsverband
slinge - berkel

Ondersteuningsplan 2018-2022

Inhoudsopgave

	Bladzijde
Inleiding	4
1. Uitgangspunten, visie, missie en ambitie	5
2. Organisatie van het Samenwerkingsverband	7
3. De regio in beeld	9
4. Maatregelen ter ondersteuning	15
5. Toewijzing van ondersteuning	19
6. Orthopedagogisch Didactisch Centrum in het samenwerkingsverband	27
7. Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs	30
8. Communicatie en samenwerken met ouders	32
9. Relatie met gemeenten, instellingen jeugdhulp en overige partners	34
10. Financiën	39

Bijlagen

	Bladzijde
1. Bestuur en Directie SWV Slinge-Berkel	49
2a. Basisondersteuningsprofiel Begeleidingsschool	50
2b. Basisondersteuningsprofiel Dialogschool	54
2c. Kwaliteitsonderzoeken	59
3. Toelaatbaarheid tot het VSO	61
4. Afkortingen	63

Inleiding

Voor u ligt het ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband Slinge-Berkel, dat bestaat uit 14 scholen voor voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs in de gemeenten Aalten, Berkelland, Haaksbergen, Lochem, Oost Gelre en Winterswijk. Het totale leerlingenaantal bedraagt ruim 11.000 en zal de komende jaren sterk dalen.

Regulier en voortgezet speciaal onderwijs vormen samen een dekkend regionaal netwerk, waarbinnen voor iedere jongere een passende onderwijsplek beschikbaar is. Zowel in regulier als in voortgezet speciaal onderwijs wordt diplomagericht onderwijs gegeven, kunnen leerlingen (deel)certificaten halen of worden toegeleid naar dagbesteding en wordt de beschikbare expertise breed ingezet en benut. Het SWV Slinge-Berkel werkt nauw samen met jeugdzorg- en jeugdhulpverleningsinstellingen en met de jeugd (geestelijke) gezondheidszorg, zodat zowel op onderwijskundig als op systemisch gebied ondersteuning beschikbaar is. Expertise wordt zo veel mogelijk aan de voorkant, dus preventief, ingezet.

In dit ondersteuningsplan wordt het beleid van het samenwerkingsverband op hoofdlijnen geschetst. Op 26 februari 2018 is op overeenstemming gericht overleg gevoerd met alle zes gemeenten. Daar is geconstateerd dat met alle gemeenten overeenstemming is over het ondersteuningsplan. Op 9 april 2018 heeft de ondersteuningsplanraad ingestemd met het ondersteuningsplan, als basis voor de periode 2018-2022. Het bestuur SWV heeft het plan vastgesteld op 28 maart 2018.

Met de gemeenten Aalten, Winterswijk en Oost Gelre zijn afspraken gemaakt rondom integrale onderwijszorgarrangementen in PO/SO en VO/VSO. Inmiddels is voor een aantal leerlingen zo'n integraal arrangement operationeel, waardoor leerlingen die persoonlijke verzorging en/of verpleging binnen de onderwijssetting nodig hebben nu ook onderwijs kunnen volgen.

Doordat op bijna alle scholen orthopedagogen, jeugdmaatschappelijk werkers, psychomotorisch therapeut en ambulant begeleiders werken, is de zorgstructuur van de scholen verder versterkt. Bovendien ontvangen de VO scholen jaarlijks € 1,2 miljoen om de ondersteuningsstructuur op hun school structureel goed neer te zetten, met bundeling van beschikbare expertise en een sterke regierol voor de zorgcoördinator. Een aantal scholen heeft daarbij fysieke steunpunten ingericht. Door al deze mogelijkheden kunnen ook verscheidene leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in het regulier VO worden geplaatst, kunnen jaarlijks meerdere leerlingen succesvol vanuit het VSO overstappen naar het VO en kan het aantal thuiszittende leerlingen zo beperkt mogelijk worden gehouden.

Voorjaar 2017 heeft een digitaal onderzoek plaatsgevonden naar de realisatie van de afgesproken basisondersteuning op de VO-scholen. Naast dit onderzoek is ook een mondeling onderzoek afgenomen. De bevindingen leest u in hoofdstuk 4 en bijlage 2c van dit plan.

De inspectie heeft ons SWV enkele keren bezocht en geconstateerd dat het SWV op alle onderdelen voldoet aan de wettelijke eisen. De inspectie heeft daarom een zgn. basisarrangement afgegeven.

Ton Edelbroek, directeur
t.edelbroek@swvslingeberkel.nl

Wilma Ekelhof, adjunct-directeur
w.ekelhof@swvslingeberkel.nl

1. Uitgangspunten, visie, missie en ambitie

Wat zegt de wet?

In artikel 17a, lid 2 wordt het volgende doel omschreven:

Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, bedoeld in de vorige volzin, te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

In dit hoofdstuk beschrijft het bestuur de visie van het samenwerkingsverband op passend onderwijs. In aansluiting op de doelen van de wet passend onderwijs geeft het hier een invulling van de eigen visie en het eigen perspectief voor het onderwijs in het algemeen en voor leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen in het bijzonder.

Missie

De leerling is altijd het uitgangspunt. Dit betekent dat het SWV Slinge-Berkel iedere leerling in ons gebied het best passende onderwijs biedt. Iedere school stelt zijn expertise hiertoe beschikbaar. Door school-overstijgend te werken, zetten wij onze gezamenlijke expertise en middelen zo efficiënt mogelijk in om de hoogst mogelijke kwaliteit van (passend) onderwijs te bereiken en te behouden.

Visie

Binnen het SWV dragen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het nakomen van afspraken met betrekking tot de samenwerking. Iedere school draagt vanuit haar kracht en specialisme bij aan de (groei van de) kwaliteit van het collectief. Signalen worden snel opgepakt en leiden daardoor tot snelle acties, waarbij de juiste binnen het SWV beschikbare expertise optimaal wordt benut. Door het uitvoeren en monitoren van deze preventieve handelingen wordt complexiteit van problematiek zoveel mogelijk voorkomen. De bundeling van deze krachten levert toegevoegde waarde op in de vorm van synergie. Ouders zijn volwaardig partner. Met hen en met de afleverende scholen wordt transparant samengewerkt. De scholen van het SWV verzorgen tenminste de vastgestelde basisondersteuning. Het ontwikkelingsperspectief is tijdig met ouders en leerling vastgesteld, voortgang en resultaten worden nauwgezet bijgehouden en geëvalueerd.

Het proces om met elkaar samen te werken is gericht op:

- **Loyaliteit**

Alles wat we doen draagt bij aan het doel (de missie) van het SWV. Alle partners zijn even belangrijk. Dit laten we zien in ons handelen.

- **Open communicatie**

We luisteren naar de ander en zijn zorgvuldig in ons communiceren. We geven opbouwende feedback.

- **Transparantie**

We maken naar elkaar zichtbaar hoe en waarom we handelen. Dat doen we op alle terreinen die relevant zijn voor een goede samenwerking.

- **Efficiëntie**

We zetten zoveel mogelijk middelen effectief in voor leerlingen en kiezen zoveel mogelijk voor flexibele trajecten door krachtenbundeling, in plaats van tussenvoorzieningen.

- **Leren leren**

We willen steeds beter in ons werk worden en innoveren.

Mei 2017 heeft het bestuur opnieuw een visiebijeenkomst gehouden, gericht op een bepaalde cultuur die het bestuur voor ogen heeft. Hoofdpunten voor verdere ontwikkeling daaruit zijn:

- Een constructieve verbinding en samenwerking met betrokkenen buiten het samenwerkingsverband.
- Een constructieve dialoog met oog voor alle leerlingen binnen de regio van ons samenwerkingsverband en voor de belangen van de verschillende leden binnen het SWV.
- Een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de maatschappelijke opdracht en de doelstellingen van het SWV, waarbij men zich op een actieve wijze wil verantwoorden en elkaar op een open manier wil aanspreken.
- Een positieve en respectvolle onderlinge verbinding binnen het SWV

2. Organisatie van het Samenwerkingsverband

Wat zegt de wet?

- In artikel 17a, lid 4 wordt in ieder geval de verplichting van een rechtsvorm aangegeven.
- In artikel 17a, lid 2 en lid 5 wordt aangegeven welke bevoegde gezagen deelnemen of kunnen deelnemen aan een samenwerkingsverband. Daarnaast bevat de wet een aantal artikelen, dat impliciet een beroep doet op de organisatiekwaliteit van het samenwerkingsverband.

De stichting SWV Slinge-Berkel bestaat uit 14 scholen, 9 besturen en twee directieleden, waaraan vrijwel alle taken zijn gemandateerd.

Bestuur

Het SWV Slinge-Berkel telt negen schoolbesturen, die ieder één afgevaardigde leveren in het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband. Het dagelijks bestuur bestaat uit mevrouw W.G. van Velden, voorzitter, de heer F. de Vries, secretaris en mevrouw G. Burema. De heren H. Loeffen en N. Woonink maken vanuit het algemeen bestuur deel uit van de financiële commissie.

Per 1 augustus 2017 heeft een bestuurlijke fusie plaatsgevonden tussen SOTOG en TWOG. Beide besturen gaan verder onder de naam SOTOG.

Governance

SWV Slinge-Berkel kent geen raad van toezicht, het algemeen bestuur vervult de toezichtfunctie. Het bestuur volgt de landelijke ontwikkelingen die rondom governance spelen.

Directie

Directeur Ton Edelbroek, adjunct-directeur Wilma Ekelhof.

Voor de directie is een managementstatuut vastgesteld door het bestuur.

Scholen en Besturen SWV 2502 VO

Bestuur	Naam van de school
Stichting AOC Oost-Nederland	AOC Oost
Stichting De Onderwijsspecialisten	Het Bariet
Stichting Het Assink lyceum	Het Assink lyceum
Stichting Achterhoek VO	Gerrit Komrij College
	Chr. College Schaersvoorde
	MaxX
	Pronova
Stichting Speciaal Onderwijs Twente en Oost Gelderland	SG Klein Borculo
	SG De Korte Dreef
	De Triviant
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	SG Harreveld
Stichting Carmelcollege	KSG Marianum
Stichting Intermezzo	Intermetzo Onderwijs
Stichting Staring College	Staring College

3. De regio in beeld

Het Samenwerkingsverband in de regio

Wat zegt de wet?

Er is geen artikel in de wet dat een fundament geeft aan dit hoofdstuk. Maar voor de beleidsbepaling in de komende jaren zijn de gegevens in dit hoofdstuk van groot belang. Er wordt immers gefocust op een gedecentraliseerd beleid dat direct aansluit bij de ondersteuningsstructuur in de regio. Het verplichte op overeenstemming gerichte overleg met de gemeente(n) in artikel 17a, lid 9 geeft ook die regionale verbinding weer. In artikel 17b wordt aangegeven dat in verband met de begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning ontvangen in overleg getreden zal worden met instellingen van jeugdhulp.

Startsituatie

Het ministerie heeft aangegeven dat SWV Slinge-Berkel een ingewikkeld gebied is gezien het hoge aantal residentieel geplaatste leerlingen. In gesprekken met de regiocoördinator en accountmanager en directeur JZO van het Ministerie OCW is er meer duidelijkheid gekomen m.b.t de kengetallen en zijn er financiële afspraken gemaakt over de gevolgen van de verandering van SG Harreveld na de vereveningsdatum: van VO voor VSO school.

Na juridische druk vanuit dit samenwerkingsverband en druk vanuit de Vaste Kamercommissie en de VO-raad is een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de financiële verantwoordelijkheid van samenwerkingsverbanden voor residentieel leerlingen die onderwijs volgen in instellingen binnen die samenwerkingsverbanden. Uit het onderzoek bleek dat DUO landelijk ruim 400 VSO leerlingen foutief heeft geregistreerd. Voor ons SWV zijn de leerlingenaantallen VSO daarop aangepast, wat een daling van 205 aan ons samenwerkingsverband toegeschreven VSO leerlingen opleverde in de periode 2014-2016. Daarmee daalde het percentage VSO leerlingen in ons SWV van 6,55% naar 4,6 %.

Doordat het aantal toelaatbaarheidsverklaringen VSO niet daalt, is de verwachting dat dit SWV zonder extra inspanning ook na de compensatie van de verevening boven het landelijk gemiddelde zal blijven. Een aantal VO scholen heeft de ondersteuningsstructuur sterk ontwikkeld en stevig staan, enkele scholen hebben het bestuurlijk afgesproken niveau begeleidingsschool nog niet schoolbreed gerealiseerd. Het bestuur heeft de ambitie uitgesproken het aantal leerlingen in het VSO aan te laten sluiten bij het landelijk gemiddelde, in het besef dat daar forse inspanningen voor nodig zijn van de VO-scholen. Het bestuur houdt vanaf 2021 rekening met een negatieve exploitatiebegroting, mocht die daling niet volledig lukken. Het bestuur houdt daarom een relatief hoog reserve aan.

Beoogde doelstelling: meer leerlingen in VO houden en toewerken richting landelijk gemiddelde VSO.

Behaalde doelstelling: toename succesvol overstappende leerlingen van VSO naar VO, maar klein aantal; forse daling aantal aan dit SWV toegeschreven VSO-leerlingen, voor het overgrote deel door grote daling aan SWV toegeschreven residentieel leerlingen. Geen verdere daling VSO in 2017.

De kengetallen van 1-10-2017 vindt u in hoofdstuk 10.

Praktijkonderwijs en leerwegondersteuning

Afgezet tegen het landelijk gemiddelde ligt het percentage leerlingen met LWOO ondersteuning iets onder het landelijk gemiddelde. Wat betreft leerlingen binnen het praktijkonderwijs geldt het omgekeerde. In totaal komt dit SWV daarmee uit op het landelijk gemiddelde LWOO/PRO. Het bestuur van het SWV heeft ervoor gekozen om te blijven werken met de wettelijke criteria voor LWOO en PRO. Er heeft opting out voor licenties plaatsgevonden (2017, Staring College en Assink Lyceum voor VMBO TL), waardoor alle scholen nu binnen alle VMBO-afdelingen leerwegondersteuning bieden.

Residentiële leerlingen

Volgens de gegevens op www.passendonderwijs.nl moet SWV Slinge-Berkel per jaar € 2,1 miljoen verevenen. Vanuit het SWV is direct aangegeven dat de cijfers, zoals gepubliceerd op de website, 'vervuild' worden door de cijfers van de residentiële instellingen als Intermezzo (Eefde), sg Harreveld, Pactum Lochem (allen cluster 4) en instellingen in Lichtenvoorde (cluster 3 leerlingen). Doordat deze residentiële leerlingen worden meegeteld in de cijfers, kwam het SWV uit op 6,55% leerlingen binnen het VSO, ruim boven het landelijk gemiddelde.

Nadat het SWV zelf de aantallen residentiële leerlingen in kaart heeft gebracht, zijn door de directie gesprekken gevoerd met het ministerie. Het bestuur SWV heeft juridisch bezwaar aangetekend tegen de onjuiste registratie van residentiële leerlingen door DUO aan ons SWV. Daartoe is ook actie gevoerd richting Vaste Kamercommissie en VO-raad. Eind 2016 heeft DUO de leerlingenaantallen VSO voor ons SWV aangepast. Het aantal aan ons toegeschreven VSO-leerlingen is daardoor, vergeleken met 1-10-2014, met 205 gedaald.

Ondersteuningsstructuur VO

Binnen de meeste VO-scholen van het samenwerkingsverband is de afgesproken basisondersteuning op het niveau begeleidingsschool (bijlage 2) schoolbreed gerealiseerd, een aantal scholen groeit door naar het niveau dialoogschool of heeft dit al bereikt. De expertise van VO en VSO is gebundeld. Op bijna alle scholen werken orthopedagogen en jeugdmaatschappelijk werkers, die leerlingen, teams en ouders ondersteunen. De zorgcoördinator heeft op de meeste scholen een duidelijke regierol in de uitvoering van ondersteuning binnen de eigen school.

Binnen bijna alle scholen is voldoende expertise aanwezig om leerlingen en teams te ondersteunen en te coachen, ook wanneer het gaat om het aanvragen van trajecten naar de schakelklas of het VSO. Ouders worden nauw betrokken bij de afspraken over en uitvoering van de ondersteuning voor hun kind.

De VO-scholen ontvangen jaarlijks geld van het SWV voor het continueren van hun ondersteuningsstructuur, daarnaast ontvangen VO en VSO-scholen impuls gelden om die ondersteuningsstructuur te versterken en de kwaliteit te verhogen. In totaal gaat het daarbij om € 1,2 miljoen per schooljaar.

Een aantal scholen heeft de mogelijkheid gecreëerd om leerlingen extra te ondersteunen binnen een prikkelarme fysieke plek (onderwijszorgsteunpunt) waar alle expertise beschikbaar is. Mede hierdoor is het mogelijk om leerlingen onderwijs te bieden die daarbij meer ondersteuning nodig hebben dan het afgesproken basisniveau. Daardoor kunnen zij in het regulier VO onderwijs (blijven) volgen.

Binnen het SWV is een ontwikkelingsperspectief opgesteld, afgestemd met de inspectie en voor alle scholen beschikbaar.

Een uitgebreide beschrijving van de ondersteuningsstructuur is terug te vinden in hoofdstuk 4.

Daarnaast kent het SWV Slinge-Berkel een reboundvoorziening voor leerlingen die gedurende een langere periode behoefte hebben aan een prikkelarme, sterk gestructureerde setting. Deze voorziening wordt beschreven in hoofdstuk 6.

Kenmerk van zowel de onderwijszorg als de reboundgroep is dat ook ouders nadrukkelijk bij de ontwikkeling van hun kind worden betrokken.

Het Ondersteuningsteam Jeugd en Gezin (OT)

Voorjaar 2013 is het ondersteuningsteam jeugd en gezin opgericht. De drie gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk en de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs hebben samen één uitvoerend team opgericht dat direct kan worden ingezet in het systeem van jongeren van 0-23 jaar. Het team bestaat uit een twaalfstal HBO opgeleide, ervaren hulpverleners die na een melding direct naar het gezin toe gaan. Er wordt gewerkt vanuit één methodiek, monitoring vindt plaats vanuit één digitaal systeem. Het ondersteuningsteam vervult de regisseursrol bij de casus en schakelt zo nodig professionele hulp in. De hulpverleners zijn per 1 januari 2016 in dienst genomen door de drie gemeenten. Overige informatie vindt u in hoofdstuk 9.

Overige teams

In de gemeente Berkelland bestaat geen Zorg en Advies Team (ZAT). De Voormekaartteams, vijf dorpsteams, bieden in principe geen hulp, maar onderzoeken of jeugdzorg/-hulpverlening moet worden ingezet.

In de gemeente Lochem komt het ZAT iedere 6 weken bij elkaar en zijn de lijnen tussen school, CJG en de twee regioteams kort. De leerlingen die tussentijds in een traject kunnen worden gezet, worden niet meer ingebracht binnen het ZAT. De problematiek is verplaatst van kind-factoren naar opvoedingsproblematiek met gedragsproblemen, die vaak voortkomen uit ouders die in een (v)echtscheiding zitten. Tevens is in deze gemeente sprake van een toenemende uitval van hoogbegaafde leerlingen. Zij worden tijdelijk geplaatst in een alternatief traject, bekostigd vanuit PGB. In de gemeente Haaksbergen zijn twee jeugdregisseurs en een maatschappelijk werker beschikbaar vanuit het CJG, voor de Haaksbergse leerlingen.

Een goede regionale aansluiting tussen de gemeenten op het gebied van jeugdzorg zal nog jaren in beslag nemen. Overige informatie is te vinden in hoofdstuk 9.

Leerlingen binnen de rebound

SWV Slinge-Berkel maakt gebruik van de Schakelklas Slinge-Berkel, verbonden aan sg Klein Borculo. Binnen deze klas is er plek voor 8 leerlingen maximaal, die gedurende een aantal maanden onderwijs en zorg krijgen binnen een sterk gestructureerde, prikkelarme setting. Na het verblijf in de schakelklas stromen de meeste leerlingen terug naar de verwijzende VO school of een andere VO school. Een kleiner deel stroomt door naar het VSO. Op jaarbasis is in de schakelklas plaats voor zo'n 20 leerlingen. Het onderwijs wordt verzorgd door SG Klein Borculo, de verwijzende school levert alle voor het voortzetten van het onderwijstraject benodigde gegevens en materialen aan en is aanwezig bij intake-, evaluatie- en uitstroomgesprekken met de ouders.

Leerlingen met zeer intensieve ondersteuningsbehoeften

In het schooljaar 2015-2016 is een tweede 1-op-1-klas gestart, waar circa 6 leerlingen met zeer complexe problematiek die alleen kunnen functioneren met zeer intensieve ondersteuning worden geplaatst, zodat zij niet thuis komen te zitten/ blijven zitten. De financiering voor deze 1-op-1 klassen vindt plaats vanuit meerdere budgetten, waaronder vanuit SWV Slinge-Berkel.

Regionaal verzuimprotocol

Op alle scholen in de Achterhoek en in Haaksbergen wordt gewerkt met het regionaal verzuimprotocol, dat is opgesteld door een werkgroep vanuit PO, VO en MBO onder regie van het RMC Achterhoek.

In het protocol is een stappenplan opgenomen waarin duidelijk is beschreven hoe en wanneer er wordt gehandeld door scholen en leerplichtambtenaren bij verzuim. De schoolbesturen PO, VO en MBO en de wethouders hebben dit protocol ondertekend, zodat wordt voorkomen dat verzuim leidt tot complexe problematiek en thuiszitten. In het protocol staat ook nadrukkelijk beschreven wanneer en op welke wijze ouders worden betrokken bij het terugdringen en oplossen van het verzuim.

Ook nu weer gaat het om vroegtijdig signaleren en actie ondernemen, zodat complexe problematiek en thuiszitten wordt voorkomen.

Binnen het SWV is een thuiszittersoverleg georganiseerd, gekoppeld aan de TC VSO. Naast de orthopedagogen en directie SWV is daarvoor ook een jeugdarts van de GGD inzetbaar. Meer informatie vindt u in hoofdstuk 5.

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft geen afspraken gemaakt over doorzettingsmacht.

Aansluiting met primair onderwijs Oost Achterhoek

Met het SWV PO Oost Achterhoek (voorheen SWV Brevoordt, SWV Accent en SWV Lichtenvoorde) wordt al jaren intensief samengewerkt. In het ZAT PO sluit het SWV VO aan bij leerlingen uit groep 7 en 8, waarbij sprake is van complexe problematiek. Samen met ouders, intern begeleider en eventueel andere betrokkenen (hulpverlener, gezinsvoogd, orthopedagoog) wordt een route uitgezet voor de overstap van de jongeren van PO naar VO of VSO. Vanuit het SWV VO heeft de orthopedagoog/GZ-psycholoog en/of de ambulant begeleider hierbij een sleutelrol.

Alle groep 8 leerlingen van de drie scholen voor speciaal basisonderwijs worden besproken door de orthopedagoog SWV VO, met de orthopedagoog/GZ-psycholoog PO en de intern begeleider. Doel is de leerling direct op de best passende plaats in het VO of VSO te krijgen, met de juiste ondersteuning. Hiernaast hebben de orthopedagogen/GZ-psychologen van PO en VO regelmatig contact met elkaar buiten bovengenoemde momenten om. Tevens werken de orthopedagogen nauw samen met vrij gevestigde orthopedagogen en psychologen, waar een aantal leerlingen in behandeling is. Hierdoor kunnen onderwijs en behandeling goed worden afgestemd, wat zowel voor de leerling, het team als de ouders van belang is. De lijn met GGNet-Jeugd is sterk verbeterd. Met Karakter, een instelling voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie met verbinding naar de Radboud Universiteit Nijmegen, is eveneens een directe lijn gerealiseerd.

De **regiegroep PO-VO** richt zich met name op aansluiting op pedagogisch en didactisch gebied tussen primair en voortgezet onderwijs. Er zijn en worden uitwisselingsbijeenkomsten georganiseerd, met name op de gebieden Nederlands, Engels en rekenen/wiskunde. De website Hallo VO is ontwikkeld en operationeel. Een doorlopende lijn voor meer-/hoogbegaafde kinderen is in ontwikkeling. Belangrijke beleidsontwikkelingen worden in deze regiegroep besproken en/of vanuit deze regiegroep geïnitieerd.

Voorkomen uitval Hoogbegaafde Leerlingen

November 2017 heeft SWV Slinge-Berkel een studiedag georganiseerd rondom het thema Herkennen en Erkennen van Hoogbegaafdheid. Na een plenair deel hebben alle deelnemers vier workshops gevolgd, waarin op diverse gebieden is ingezoomd op dit thema. Deelnemers waren afkomstig uit PO, SO, VO en VSO, onderwijszorgconsulenten en collega's uit SWV VO Zutphen en Deventer. Op basis van de enthousiaste reacties op deze studiedag is een werkgroep verder gegaan met het uitwerken van acties om het voorkomen van uitval van hoogbegaafden vorm te geven. Er worden meerdere sporen uitgezet: vormen van een peergroep van hoogbegaafde leerlingen, scholing psycho-educatie voor orthopedagogen en pedagogisch medewerkers, starten intervisiegroep. Uiteraard worden ook docententeams en ouders betrokken. Gestart wordt op sg Marianum, intentie is om ook andere scholen hierbij te betrekken. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden om in een brede regio met bovengenoemde samenwerkingsverbanden PO en VO hierin samen te werken. Uiteraard past dit beleid geheel binnen passend onderwijs en het beleid van het bestuur SWV om zoveel mogelijk leerlingen binnen het VO te houden. De eerste activiteiten vinden plaats in 2018, verdere uitwerking vindt plaats vanaf schooljaar 2018-2019. Informatie over deze ontwikkeling is te verkrijgen bij de directeur SWV Slinge-Berkel.

Aansluiting met primair onderwijs SWV PO IJssel-Berkel en PO Haaksbergen

Met het SWV PO IJssel-Berkel en met het PO Haaksbergen is nog geen samenwerkingsstructuur gerealiseerd. Er zijn wel contacten, maar die zijn vooral op casusniveau. Intentie is om in ieder geval met SWV IJssel-Berkel, dat een groot deel van ons gebied beslaat, nauwer te gaan samenwerken in de aansluiting PO-VO. In de loop van 2018 worden mogelijkheden hiertoe onderzocht door beide directies. Wat betreft PO Haaksbergen: hier gaat het vooral om de samenwerking tussen PO en Assink Lyceum Haaksbergen, hoewel Haaksbergse leerlingen ook onderwijs volgen op Maxx Neede en in onze VSO scholen in Neede en Borculo.

Leerlingenaantallen

Het leerlingenaantal SWV volgens de gegevens van DUO(eind november 2017) bedroeg op 1-10-2017 10.447 leerlingen VO en 481 leerlingen VSO (4,6%). Het aantal leerlingen VO wijkt daarmee 62 leerlingen af van de gegevens 2017-2018 die door de scholen zijn aangeleverd. Dat verschil zit in de ISK Winterswijk: 43 leerlingen volgens DUO, 105 volgens het Gerrit Komrij College.

Prognose scholen

	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
AOC Oost Borculo	355	337	315	295	295
Assink Lyceum	2652	2534	2436	2393	2348
Gerrit Komrij College	1475 wv 105 ISK	1494 wv 80 ISK	1469 wv 80 ISK	1436 wv 80 ISK	1420 wv 80 ISK
Marianum	1799	1723	1632	1552	1482
MaxX	203	193	193	187	184
Pronova	204	200	188	180	176
Schaersvoorde	1712	1698	1666	1635	1.600
Staring College	2055	2068	2020	1974	1922
Totaal	10.509	10.247	9.919	9.652	9.243
VSO Slinge-Berkel	481	471	427	386	370

4. Maatregelen ter ondersteuning

Schoolondersteuningsprofielen op de scholen

Wat zegt de wet?

De wet passend onderwijs geeft aan dat iedere school een schoolondersteuningsprofiel moet hebben. Daarin geeft de school aan welke maatregelen genomen worden voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven (art.1, lid 2). Het profiel wordt voor een periode van vier jaar vastgesteld door het bevoegd gezag. De medezeggenschapsraad heeft een adviesrecht bij de vaststelling.

Begripsomschrijving van de ondersteuning op de scholen

Binnen het SWV Slinge-Berkel is gekozen uit het door Sardes ontwikkelde schoolondersteuningsmodel:

- netwerkschool (alle extra ondersteuning wordt uitbesteed en doorverwezen);
- begeleidingsschool (de school biedt een basiszorg, specialistische en langdurige trajecten worden uitbesteed en leerlingen worden doorverwezen);
- dialoogschool (sterke basiszorg en intensieve dialoog met ouders);
- integratieschool (alle zorg wordt in en rond school georganiseerd).

Basisondersteuningsmodel Begeleidingsschool

Samen met de SWV VO Doetinchem e.o. en Zutphen e.o. heeft SWV Slinge-Berkel de afspraak gemaakt dat alle reguliere VO scholen een inspanningsverplichting leveren om een begeleidingsschool te zijn. De PrO scholen voldoen tenminste aan het niveau dialoogschool en de LWO afdelingen binnen de reguliere VO scholen hebben tenminste kenmerken van een dialoogschool. De belangrijkste kenmerken van de begeleidingsschool zijn:

- differentiatie binnen de lessen op meerdere gebieden: leerstijlen, intelligentie, sociaal-psychologische of sociaal-emotionele kenmerken;
- aanpassingen voor leerlingen met fysieke beperkingen, zowel onderwijskundig als fysiek;
- onderwijszorgstructuur met gebundelde expertise VO en VSO, voor team en leerlingen;
- onderwijsmaterialen op maat;
- regionaal verzuimprotocol wordt actief uitgevoerd door scholen en leerplicht;
- gedragscode voor volwassenen en leerlingen;
- individueel ontwikkelingsperspectief voor alle leerlingen waar ondersteuningsbehoefte boven basisondersteuning uitgaat;
- transparantie in resultaten en inzet middelen;
- expertise SWV en externen wordt benut, gedeeld, doorontwikkeld en versterkt;
- educatief en pedagogisch partnerschap met ouders;
- digitaal leerlingvolgsysteem, warme overdracht;
- regelmatige teambesprekingen over leerlingen met extra onderwijsbehoeften.

Voor een gedetailleerde uitwerking van begeleidingsschool en dialoogschool zie bijlage 2.

Doelstellingen Passend Onderwijs voor de deelnemende scholen

De scholen van SWV Slinge-Berkel hebben ambities geformuleerd in hun schoolondersteuningsprofiel. Deze ambities helpen hen om toe te werken naar het niveau van een begeleidingsschool of dialogeschool of dit niveau juist vast te houden en verder te verankeren. Om de basiszorg op een school zo sterk mogelijk te maken, is het van belang dat dichtbij de leerling al veel expertise aanwezig is. Op deze wijze worden zaken tijdig gesignaleerd en opgepakt, voordat deze verder worden opgeschaald of curatief aangevlogen dienen te worden. De algemene doelstelling die er voor alle scholen uit te halen is, is dat docenten gedifferentieerd kunnen werken en op verschillende gedragsproblematiek kunnen inspelen.

Betekenis van schoolondersteuningsprofiel t.o.v. de zorgplicht van scholen en het aannamebeleid

In het schoolondersteuningsprofiel beschrijft iedere school aan welke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte tegemoet kan worden gekomen en welke niet. Binnen SWV Slinge-Berkel kan een ouder zijn kind aanmelden bij de school van voorkeur. De school bekijkt n.a.v. zijn ondersteuningsprofiel en aannamebeleid of hij deze leerling goed kan bedienen. Wanneer de school denkt dat er extra ondersteuning nodig is voor de leerling, heeft de school 6 weken de gelegenheid om dit te onderzoeken en meer informatie op te vragen o.a. bij ouders.

Op het moment dat de school één en ander na 6 weken nog onvoldoende in beeld heeft kunnen brengen, krijgt hij nog eens 4 weken de mogelijkheid om de ondersteunings- en onderwijsbehoefte nader te onderzoeken.

Mocht het een school niet lukken om deze leerling binnen zijn school of een andere reguliere VO school te plaatsen, dan kan de VO school een aanvraag doen voor toelaatbaarheid tot het VSO. Wanneer de ondersteunings- en onderwijsbehoefte beter bediend kan worden in het voortgezet speciaal onderwijs, kan deze commissie een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) afgeven.

Meer over de exacte werking van de commissie, samenstelling en criteria is terug te vinden in hoofdstuk 5 en bijlage 3.

Algemene beschrijving tussen school en SWV: een dekkend netwerk

Het SWV heeft de ondersteuningsprofielen van de scholen naast elkaar gelegd om te weten of SWV Slinge-Berkel een dekkend netwerk heeft. SWV Slinge-Berkel kan binnen het reguliere VO leerlingen bedienen van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. De scholen hebben ervaring met dyslexie, dyscalculie, faalangsttraining en sociale vaardigheidstraining. Daarnaast beschikt iedere school over tenminste één zorgcoördinator die kan inspelen op meer individueel gerichte ondersteunings- en onderwijsbehoeften.

Alle scholen hebben te maken met toenemende meervoudige problematiek bij leerlingen. Scholen hebben met name moeite met het binnen houden van de leerlingen met externaliserende gedragsproblematiek en leerlingen met psychiatrische problemen.

De individuele scholen hebben allen initiatieven genomen om docenten meer te professionaliseren.

Wanneer docenten handelingsverlegen zijn, gaan de leerlingen vaak tijdelijk naar de reboundvoorziening. Een aantal VO scholen heeft in hun fysieke steunpunt een interne rebound opgenomen, waardoor zo veel mogelijk leerlingen binnen de eigen school kunnen blijven.

Daarnaast neemt de externaliserende problematiek ook binnen beide Praktijkscholen toe. Omdat deze leerlingen een sterk praktijkgericht programma hebben in combinatie met een lager IQ, sloot het programma binnen de huidige (meer theoretisch gerichte) rebound onvoldoende aan.

Door de verdichting van de problematiek heeft het SWV het initiatief genomen om de orthopedagogen van de verschillende scholen bij elkaar te brengen en door hen een voorstel te laten schrijven om ook voor deze doelgroep leerlingen te zorgen voor een passende plek binnen de regio. Deze uitwerking is terug te vinden binnen hoofdstuk 6.

Wanneer de leerlingen niet binnen de reguliere school te bedienen zijn (ook niet met extra ondersteuning vanuit het SWV) heeft SWV Slinge-Berkel beschikking over een groot aantal speciaal onderwijsvoorzieningen, te weten: ZML leerlingen met of zonder lichamelijke handicap, cluster III voorzieningen en cluster IV voorzieningen.

Hoe draagt het SWV bij aan ondersteuningsniveau binnen de scholen?

Naast het beschikbaar stellen van orthopedagoog, jeugdmaatschappelijk werker, psychomotorisch therapeut, ambulant begeleider, reboundplaatsen en opleidingen, speelt het SWV ook in op actuele ontwikkelingen. Wanneer er een signaal is over een expertisevraag waar meerdere scholen mee worstelen, worden er door het SWV expertise (mid)dagen georganiseerd. Zo zijn er afgelopen periode bijeenkomsten geweest omtrent leerlingen met een hoog verzuim en onbegrepen lichamelijke klachten, passend onderwijs en het ontwikkelingsperspectief. Najaar 2017 vond een regionale studiedag plaats rondom het Herkennen en Erkennen van Hoogbegaafdheid, met als doel het voorkomen van (toenemende) uitval van hoogbegaafde leerlingen in zowel PO als VO. Intentie is daarvoor een regionale expertisegroep op te richten, bestaande uit PO/SO en VO/VSO deskundigen en om met onderwijs, ouders, leerlingen en gemeenten gezamenlijk beleid te ontwikkelen, vooral gericht op het voorkómen van uitval.

Sinds 1 augustus 2015 voert de directie van het SWV de regie over de inzet van de ambulant begeleiders op de VO-scholen, in overleg met de teamleider/directeur AB van de Onderwijsspecialisten en SOTOG. Het bestuur SWV heeft besloten de inzet van de AB-ers die vallen onder het Tripartiete-akkoord te blijven financieren. Inmiddels neemt, door natuurlijk verloop, die verplichting af en kunnen scholen ervoor kiezen, b.v. vanuit het door het SWV beschikbare budget voor ondersteuning (€ 1,2 miljoen), zelf deze plekken in te blijven vullen.

Op één VO school heeft de schoolleiding ervoor gekozen geen orthopedagoog aan de school te verbinden, maar zo nodig gebruik te maken van externe deskundigen.

Kwaliteitszorg

Voorjaar 2017 is binnen de samenwerkingsverbanden Slinge-Berkel en Zutphen e.o. een digitaal kwaliteitsonderzoek afgenomen onder docenten, zorgteam en management van de VO scholen, waarbij is onderzocht in hoeverre de VO scholen de afgesproken basisondersteuning hebben gerealiseerd. Deze digitale audit is door een werkgroep van beide samenwerkingsverbanden ontwikkeld en digitaal vorm gegeven door A-Vision uit Apeldoorn. Aansluitend aan dit onderzoek is in SWV Slinge-Berkel ook een mondeling kwaliteitsonderzoek verricht door een orthopedagoog SWV, onder uitvoerenden op de VO-scholen. De bevindingen van beide onderzoeken sluiten goed bij elkaar aan en zijn op 4 oktober 2017 gepresenteerd aan het bestuur SWV, nadat rond de zomer eerst gesprekken zijn gehouden door de directeur SWV en orthopedagoog SWV met de schoolleiding van de betrokken 8 scholen.

Uit de onderzoeken blijkt dat een aantal scholen het niveau dialoogschool heeft bereikt of daar dicht bij zit, een forse stap hoger dan de afgesproken basisondersteuning. Twee scholen dienen zich verder te ontwikkelen om de afgesproken basisondersteuning op niveau begeleidingsschool schoolbreed te realiseren. Het niveau dialoogschool lijkt op deze scholen niet bereikbaar. Als enige school is aan het Assink Lyceum geen orthopedagoog verbonden, men maakt gebruik van externe partijen.

Op basis van beide onderzoeken hebben alle VO scholen in oktober 2017 een ontwikkelplan opgesteld, waarin concrete doelen en resultaten worden geformuleerd voor het komend jaar c.q. de komende jaren. Het bestuur stelt ook de komende jaren geld beschikbaar voor de VO-scholen om hun ondersteuningsstructuur te versterken en te continueren. Het gaat daarbij om ondersteunings- en impuls gelden. De resultaten worden gemonitord.

Cyclische Kwaliteitszorg

Samen met het SWV Zutphen en omstreken is vanaf het schooljaar 2016-2017 een cyclus kwaliteitszorg gestart die er als volgt uit ziet:

2016-2017	Digitale audit in beide samenwerkingsverbanden. Tenminste 50% van de docenten, 100% van de MT-leden van de scholen en 100% van de zorgteams vullen deze audit in.
2017-2018	Scholen werken, mede op basis van de uitkomsten van de digitale audit, aan de doorontwikkeling van hun ondersteuningsstructuur en leggen dat vast in een ontwikkelplan met concreet geformuleerde doelen en resultaten. De directie SWV monitort deze opbrengsten en brengt daarover verslag uit aan het bestuur SWV.
2019	Audit door middel van schoolbezoeken in beide samenwerkingsverbanden.

Het bestuur heeft zich tot doel gesteld het aantal VSO-leerlingen terug te brengen richting landelijk gemiddelde. Dat kan alleen wanneer op alle VO scholen de afgesproken basisondersteuning daadwerkelijk wordt gerealiseerd en de ambitie om een stap hoger te gaan eveneens zichtbaar is in behaalde resultaten. Het bestuur stelt hiervoor jaarlijks € 1,2 miljoen zonder voorwaarden beschikbaar. In bijlage 2c leest u meer over de bevindingen uit bovenstaande onderzoeken.

Beoogde doelstelling: de ondersteuningsstructuur op alle VO-scholen voldoet tenminste aan de concreet geformuleerde beschrijving van begeleidingsschool (bijlage 2a), met voor LWOO elementen van dialoogschool (bijlage 2b).

Behaalde doelstelling: de ondersteuningsstructuur op drie scholen voldoet aan de beschrijving dialoogschool (expertmodel), op drie andere scholen is het niveau begeleidingsschool ruimschoots behaald en werkt men toe naar niveau dialoogschool, op twee scholen is het niveau begeleidingsschool nog niet schoolbreed gerealiseerd (bijlage 2c).

5. Toewijzing van ondersteuning

Wat zegt de wet?

In de wet passend onderwijs wordt op diverse plaatsen gewezen op de inzet van extra ondersteuning.

Doelomschrijving

Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen (artikel 17a, lid 2).

Ondersteuningsplan

In het ondersteuningsplan moet aangegeven worden hoe de beoogde en bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven zijn bereikt tezamen met de daarmee samenhangende bekostiging (artikel 17a, lid 8).

Begeleiding van leerlingen

Bij de begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning behoeven, treedt zo nodig het bevoegd gezag in overleg met overige instellingen (instelling wet jeugdzorg, uitvoering wet publieke gezondheid, wet maatschappelijke ondersteuning, wet maatschappelijke ondersteuning of zorgaanbieder die geneeskundige geestelijke gezondheidszorg levert krachtens de zorgverzekeringswet, artikel 17b).

Ontwikkelingsperspectief

Het werken met het ontwikkelingsperspectief, dat is vastgesteld na op overeenstemming gericht overleg is gevoerd met de ouders (artikel 26; dit te onderscheiden van OOGO met de gemeenten).

Opmerking: In de uitwerking van dit hoofdstuk 5 in deel B staat het vrijwel volledige overzicht van de wetsartikelen die samenhangen met de inzet van extra ondersteuning (zie blz. 29 en 30).

Wat is extra ondersteuning?

Zoals in hoofdstuk 4 reeds beschreven, voldoen de meeste reguliere VO scholen tenminste aan de eisen van een begeleidingsschool en de praktijkscholen minimaal aan het niveau van een dialogeschool. Deze basiszorg die geldt voor alle leerlingen is te vinden in het ondersteuningsprofiel van de betreffende school. De routing conform de zorgplicht vindt u in bijgaand schema in bijlage 3.

Het ontwikkelingsperspectief (OPP) & integraliteit van aanpak

Voor de vaststellen van de ontwikkelingsperspectieven is in het VSO de commissie van begeleiding van belang. In artikel 40b van de wet op de expertisecentra is de rol en taak van de commissie opgenomen. De commissie voor de begeleiding heeft tot taak:

- a. te adviseren over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief, bedoeld in artikel 41a, eerste en vierde lid;
- b. het ten minste één keer per jaar evalueren van het ontwikkelingsperspectief en hiervan verslag te doen aan het bevoegd gezag;
- c. te adviseren over terugplaatsing of overplaatsing van de leerling naar het basisonderwijs of het voortgezet onderwijs, en
- d. het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs en artikel 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs, te adviseren over de begeleiding van leerlingen op scholen als bedoeld in die wetten.

In het regulier voortgezet onderwijs kan het gebeuren dat een VO-school de leerling niet meer kan begeleiden binnen de middelen en tijd waarover zij beschikt. Er is of intensievere of meer specialistische begeleiding nodig. Het is van belang dat een school de verantwoordelijkheid neemt dit tijdig te signaleren en dan planmatig te handelen. Het opstellen van een ontwikkelingsperspectief is dan de eerste stap en ook wettelijk verplicht. Het opstellen van een ontwikkelingsperspectief is verplicht voor een school wanneer de leerling niet meer bediend kan worden binnen de basiszorg van de school. In het ontwikkelingsperspectief worden bevorderende en belemmerende factoren benoemd, het verwachte uitstroomniveau, de interventies die hebben plaatsgevonden en het effect daarvan. Ouders hebben wettelijk instemmingsrecht met het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. Het bijstellen van het OPP en het jaarlijks evalueren hiervan met ouders vindt plaats totdat de leerling weer bediend kan worden binnen de reguliere basiszorg. Het is van belang dat bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief (OPP) integraal wordt gewerkt en waar relevant de samenwerking tussen school, ouders en partners uit zorg en welzijn wordt gerealiseerd.

Uit de kwaliteitsonderzoeken blijkt dat op veel VO-scholen het werken met een ontwikkelingsperspectief sterk verbeterd kan worden.

Op de website van SWV Slinge-Berkel staat een met de inspectie afgestemd OPP dat in alle scholen gebruikt kan worden.

Expertise vanuit het SWV

In eerste instantie kunnen alle VO scholen een beroep doen op een jeugdmaatschappelijk werker van het SWV (die de verbinding legt binnen het systeem tussen ouders, school en hulpverlening), een psychomotorisch therapeut en/of een orthopedagoog, die team, leerling en ouders ondersteunt en adviseert en zo nodig onderzoek doet en/of doorverwijst naar externe hulpverlening. De casuïstiekbespreking vindt plaats in het interne zorgteam van de school en zo nodig in een regionaal ZAT wanneer het gaat om de gemeenten Lochem en Haaksbergen (Ketenunit Zorg en Veiligheid Haaksbergen, CJG4kracht Lochem). In de Oost-Achterhoek wordt, indien nodig, vanuit het intern zorgteam van de school direct een melding gedaan bij het ondersteuningsteam.

Met een aantal gemeenten is afgesproken dat de jeugdconsulent van de gemeente gebruik maakt van de rapportage van de jeugdmaatschappelijk werker of orthopedagoog van het SWV bij het afgeven van een beschikking, zodat er geen werk wordt overgedaan. Uiteraard wil het SWV deze afspraak graag met alle gemeenten maken. Zie ook hoofdstuk 9.

Het voortgezet speciaal onderwijs

Met de invoering van passend onderwijs heeft het samenwerkingsverband de taken overgenomen van de Commissie voor Indicatie wanneer het gaat om leerlingen van cluster 3 en 4.

Voor leerlingen uit cluster 1 en 2 beslist de Commissie van Onderzoek van de instellingen over de toelaatbaarheid.

Cluster 1

Landelijk zijn er binnen cluster 1 twee organisaties werkzaam: Visio en Bartimeus. Op de werkvloer wordt samengewerkt. Er zijn geen eensluitende arrangementen voor cluster 1 beschikbaar.

Binnen SWV Slinge-Berkel begeleiden Visio en Bartimeus enkele leerlingen. Het is bestuurlijk niet mogelijk dat er voor deze leerlingen één ambulant begeleider wordt ingeschakeld.

Het Staring College heeft de intentie om vanaf augustus 2018 onderwijs te gaan verzorgen aan leerlingen die vallen onder cluster 1, Bartimeus, zodat deze leerlingen thuisnabij onderwijs kunnen volgen in plaats van op de VSO school in Zeist.

Cluster 2

Veranderingen door passend onderwijs

Door de invoering van passend onderwijs is de ondersteuning aan leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking anders vormgegeven:

1. De cluster 2 leerling krijgt een licht, medium of intensief onderwijsarrangement toegewezen door de Commissie van Onderzoek, passend bij zijn of haar onderwijsbehoefte.
2. Er is overgegaan op budgetfinanciering.

De overheid heeft bepaald dat cluster 2 scholen *ondersteuningsplicht* hebben. Dat betekent dat zij verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit en doelmatigheid van de extra ondersteuning aan de cluster II leerlingen. Om aan deze verantwoordelijkheid te kunnen voldoen, krijgen cluster II scholen budgetbekostiging. Het budget is niet meer berekend op basis van werkelijke leerlingaantallen maar gefixeerd op het aantal leerlingen op 1 oktober 2011. Met dit budget kan cluster II de specifieke expertise borgen en verder ontwikkelen ten behoeve van de leerling en leraar.

Procedure

De ambulant begeleider van Kentalis, cluster 2, gaat in gesprek gaan met de leerling (indien deze daar de leeftijd voor heeft), de ouders en het betrokken onderwijspersoneel van de VO-school. In dit gesprek worden gezamenlijk afspraken gemaakt over hoe aan de vraag van de leerling en/of de schoolomgeving wordt voldaan en wie daarin welke rol en verantwoordelijkheid heeft. Deze afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst tussen Kentalis en VO school(bestuur), waarin verder onder andere afspraken rond omvang en voorwaarden voor beschikbaarstelling worden vastgelegd en zaken als de procedure ten aanzien van de betaling.

Cluster 2 werkt met het vaststellen van onderwijsarrangementen. Bij het vaststellen van het onderwijsarrangement door de Commissie van Onderzoek is de beperking van de leerling niet langer het uitgangspunt. Het arrangement wordt bepaald door de onderwijsbehoefte van de leerling: wat heeft de leerling aan extra ondersteuning nodig om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen?

Cluster 2 hanteert drie onderwijsarrangementen: licht, medium en intensief. Het lichte en medium arrangement betreft vormen van ondersteuning die aansluiten bij het ondersteuningsprofiel van de VO-school waar de leerling staat ingeschreven. De invulling van de ondersteuningsbehoefte wordt in nauwe samenwerking en overleg tussen de VO-school en de Kentalis medewerker vormgegeven. Voorbeelden van ondersteuning kunnen zijn:

- > het geven van communicatietrainingen aan de leerling
- > het scholen van VO-docenten in de specifieke communicatiebehoefte van de leerling
- > het aanbieden van gespecialiseerde lesmaterialen
- > het coachen in sociale vaardigheden

Wanneer er sprake is van een intensieve onderwijsbehoefte, dan wordt deze geboden op één van de VSO-scholen van Kentalis en wordt de leerling daar ook ingeschreven.

Cluster 3 en 4

Bij het bepalen van de toelaatbaarheid tot cluster 3 of 4 is de intensieve ondersteuningsbehoefte van de leerling bepalend. De toelaatbaarheidscommissie beoordeelt of er sprake is van ernstige belemmeringen die het functioneren in het reguliere voortgezet onderwijs onmogelijk maken. Er is daarbij sprake van sociale, emotionele en/of gedragsproblemen, een gedragsstoornis, lichamelijke of meervoudige beperkingen, langdurige ziekte of zeer moeilijk leren.

De aanvragende school en de ouders beschrijven de problematiek van de leerling en de geboden ondersteuning op school en thuis, inclusief effect en rendement van deze extra hulp. Denk bij de problematiek onder meer aan omgang met medeleerlingen, omgang met volwassenen, zich houden aan (school) regels, geringe of geen zelfreflectie, verwoorden van gevoelens en gedachten, gedrag in vrije situaties, reacties op correcties en extreem agressief, oppositioneel of impulsief gedrag c.q. extreem teruggetrokken gedrag en/of angsten, geringe zelfredzaamheid, mobiliteitsproblemen, enz.

Ook schoolvorderingen worden beschreven.

De aanvraag

Bij het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring voor een VSO cluster 3 en 4 school worden de volgende zaken door de school waar de leerling staat ingeschreven aangeleverd:

- Het ontwikkelingsperspectief (OPP): daarin staan altijd de helpende en belemmerende factoren en het verwachte uitstroomniveau. De opgroeisituatie van de leerling is goed in beeld gebracht met eventuele ondersteuning. Is deze hulpverlening momenteel nog effectief? Is eerdere hulpverlening helpend geweest? Licht er ook een vraag tot effectievere hulpverlening?
- Een WISC III, niet ouder dan 2 jaar. (vanaf augustus 2018 WISC V)
- Gedragsvragenlijst ouders en leerkracht, niet ouder dan één jaar (evt. SEO, SEV, BRIEF)
- De beschrijving van het ondersteuningstraject, gerelateerd aan het ondersteuningsprofiel van de school zelf. In dit traject staat tenminste benoemd welke interventies school heeft genomen, welke interventies er in de thuissituatie zijn genomen, welke externe hulpverlening betrokken is of in het verleden is geweest en welke resultaten/effecten deze hulpverlening heeft opgeleverd.
- De ondersteunings- en onderwijsbehoeften die de leerling heeft en bij de vraag om een hogere bekostigingscategorie een sterke onderbouwing waarom deze hogere bekostiging noodzakelijk is.
- Toevoegen andere relevante documenten zoals medische bijzonderheden, diagnose, dyslexie/dyscalculieverklaring, observaties, eerder psychologisch onderzoek etc, indien aanwezig.
- De school vraagt de toelaatbaarheidsverklaring aan. Dit betekent dat de aanvraag wordt ondertekend door de verantwoordelijke directeur VO of VSO.

- Ouders/verzorgers ondertekenen de aanvraag. Zij geven daarmee aan dat zij het dossier hebben gelezen en alle van belang zijnde informatie, conform de wettelijke verplichting hiertoe, hebben aangeleverd.

Alle bij de VSO-aanvragen voor cluster 3 of 4 gebruikte onderzoeken moeten zijn goedgekeurd door de COTAN (Landelijke Commissie die testen en instrumenten beoordeelt op validiteit).

Procedure Aanvraag VSO en Verlenging TLV

Scholen die een leerling willen plaatsen in het voortgezet speciaal onderwijs cluster 3 en 4 dienen een aanvraag in via het digitale systeem Indigo bij de toelaatbaarheidscommissie VSO van het samenwerkingsverband. Zie hiervoor de website www.swvslingeberkel.nl

Basisscholen kunnen de leerling aanmelden bij de trajectbegeleider TC VSO: m.eskes@swvslingeberkel.nl

Bij het bepalen van de toelaatbaarheid tot cluster 3 of 4 is de intensieve ondersteuningsbehoefte van de leerling bepalend. De toelaatbaarheidscommissie (TC) VSO beoordeelt of er sprake is van ernstige belemmeringen die het functioneren in het reguliere voortgezet onderwijs onmogelijk maken. Er is dan sprake van sociale, emotionele en/of psychische problematiek, lichamelijke of verstandelijke beperkingen, meervoudige beperkingen en/of langdurige ziekte. Bij de bespreking in de toelaatbaarheidscommissie worden ouders/verzorgers altijd uitgenodigd en is ook de leerling zo mogelijk aanwezig, zodat een breed beeld kan worden geschetst van het functioneren in en buiten school. Ook andere betrokkenen worden uitgenodigd bij de bespreking (mentor of zorgcoördinator, hulpverlener, leerplichtambtenaar, jeugdarts, enz).

De aanvraag is ondertekend door een directielid van de aanvragende school en de ouders/verzorgers van de leerling. Met deze handtekening geeft de directie aan dat het dossier volledig en naar waarheid is ingevuld en dat de directie akkoord is met de aanvraag voor een plaats in het VSO. Met hun handtekening bevestigen de ouders/verzorgers dat zij alle wettelijk verplichte informatie hebben aangeleverd en akkoord zijn met de aanvraag voor toelaatbaarheid tot het VSO.

De TC bespreekt de leerling en neemt een beslissing:

- beslissing tot toelating, vaststellen tijdsduur toelaatbaarheid en vaststellen categorie VSO
- aanhouden dossier i.v.m. nader onderzoek/aanvullende informatie nodig
- ander advies

Ouders en aanvragende school worden per mail geïnformeerd over deze beslissing. De toelaatbaarheidsverklaring wordt afgegeven zodra de leerling is ingeschreven op een VSO-school.

Wanneer ouders en/of scholen niet akkoord zijn met de beslissing van de TC kan een beroep worden gedaan op een onderwijs(zorg)consulent of beroep worden aangetekend bij de landelijke commissie onderwijsgeschillen in Utrecht, waar het SWV Slinge-Berkel bij is aangesloten.

De toelaatbaarheidscommissie VSO bestaat uit:

- Orthopedagoog-generalist, ervaringsdeskundige vanuit cluster 4
- Orthopedagoog, ervaringsdeskundige vanuit cluster 3
- Gz-psycholoog/orthopedagoog SWV Slinge-Berkel, vanuit VO
- Trajectbegeleider/secretariaat vanuit SWV Slinge-Berkel
- Directielid SWV Slinge-Berkel, voorzitter

Verlengen Toelaatbaarheidsverklaring VSO

Voor het aanvragen van verlengingen TLV geldt dezelfde procedure als voor de eerste aanvraag van een TLV. De VSO-school levert aan:

- Aanmeldformulier
- Een actueel en geëvalueerd ontwikkelingsperspectief met daarin weergegeven de beschermende en belemmerende factoren
- Andere relevante gegevens
- Een kopie van de toelaatbaarheidsverklaring

De VSO-school meldt direct voor hoeveel leerlingen een verlenging wordt aangevraagd. Vooraf is met de ouders van de leerlingen over de aanvraag van de verlenging gecommuniceerd. De aanvraag wordt door de ouders/verzorgers ondertekend, waarbij zij ook een toelichting kunnen schrijven.

Zodra duidelijk is hoeveel aanvragen er vanuit de betreffende VSO-school zijn ingediend, wordt zo mogelijk een vergadering van de toelaatbaarheids-commissie(TC) ingepland op de VSO-locatie. Ouders worden altijd uitgenodigd bij die bespreking aanwezig te zijn. Daar kunnen zij vertellen hoe hun kind buiten de schoolse situatie functioneert.

De toelichting bij de verlenging komt altijd vanuit de Commissie voor Begeleiding van de VSO-school. Het complete dossier is beschikbaar voor de TC VSO. Doordat orthopedagogen van VO en VSO cluster 3 en 4 deel uitmaken van de TC, kan de noodzaak van een verlenging goed door deskundigen worden vastgesteld.

Bij het afgeven van een verlenging wordt direct gekeken naar het uitstroomperspectief van de leerlingen. Dat is ook met ouders besproken door de VSO-school. In principe stromen leerlingen op 18-jarige leeftijd uit, tenzij duidelijk is dat zij zich nog steeds ontwikkelen en met een langer verblijf in het VSO kans hebben op een beter uitstroomperspectief. In dat geval kan de TLV met één of twee jaar worden verlengd.

Na de bespreking neemt de TC een beslissing:

- Beslissing tot verlenging van de TLV, met vaststellen tijdsduur en bekostigingscategorie
- Aanhouden dossier i.v.m. nader onderzoek/aanvullende informatie
- Ander advies

Wanneer ouders en/of scholen niet akkoord zijn met de beslissing van de TC kan een beroep worden gedaan op een onderwijs(zorg)consulent of beroep worden aangetekend bij de landelijke commissie onderwijsgeschillen in Utrecht, waar het SWV Slinge-Berkel bij is aangesloten.

Adviesaanvragen VO

Wanneer VO-scholen handelingsverlegen dreigen te raken met een leerling, kunnen zij een adviesgesprek aanvragen bij de TC VSO, via Indigo. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om een VSO-aanvraag, maar om handelingsadviezen om dreigende uitval van de leerling te voorkomen. Voor de verdere procedure: zie aanvraag toelaatbaarheidsverklaring VSO.

Thuiszittersoverleg

De inspectie heeft bepaald dat ieder SWV een thuiszittersoverleg organiseert, met het doel het verder terugdringen van het aantal thuiszitters. Het thuiszittersoverleg richt zich op leerlingen in VO en VSO die absoluut of langdurig relatief verzuimen of om andere redenen geen onderwijs volgen. SWV Slinge-Berkel streeft ernaar dat er geen thuiszitters zijn en heeft daarvoor een dekkend netwerk gerealiseerd.

Tijdens het thuiszittersoverleg worden met alle betrokken partijen, zoals leerling, ouders/verzorgers, school, leerplicht, hulpverleners, enz. afspraken gemaakt over het te volgen traject van de jongere, gericht op terugkeer naar onderwijs. Tevens worden evaluatiemomenten vastgelegd waar de voortgang en de resultaten worden besproken.

De aanvraag voor bespreking kan worden gedaan door de leerling, de ouders, de leerplichtambtenaar, de zorgcoördinator, orthopedagoog, jeugdmaatschappelijk werker, van de school waar de leerling staat ingeschreven of andere betrokkenen.

Het verzoek voor bespreking in het thuiszittersoverleg, dat om de zes weken plaatsvindt, wordt ingediend bij de trajectbegeleider van de TC VSO, m.eskes@swvslingeberkel.nl.

Procedure en beleid terug- of overplaatsing naar VO vanuit VSO

Zodra een leerling vanuit het VSO wordt aangemeld bij het VO wordt direct een verbinding gelegd tussen de orthopedagoog van de VSO-school en de orthopedagoog van de VO-school. Zij brengen de mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften, beschermende en belemmerende factoren van de leerling (ontwikkelingsperspectief) en de ondersteuningsmogelijkheden van de VO-school duidelijk in beeld en stellen een advies op voor de toelatingscommissie van de VO-school. Dat advies wordt met ouders besproken. Bij een positief advies wordt in het ontwikkelingsperspectief opgenomen welke extra ondersteuning de VO-school levert. Bij een negatief plaatsingsadvies vervolgt de leerling het onderwijs op de VSO-school of wordt een beter passende VO-school gezocht. Wanneer ouders het niet eens zijn met het advies, kunnen zij een onderwijsconsulent inschakelen of bezwaar aantekenen bij het verantwoordelijke schoolbestuur.

Integrale Onderwijszorgarrangementen

In de werkgroep kinderen met ernstige problematiek zijn de leerplichtige leerlingen met leerplichtontheffing binnen de hele Achterhoek in beeld gebracht. Vervolgens is een inventarisatie gemaakt voor welke leerlingen enige vorm van onderwijs nog mogelijk is.

Doel is dat leerlingen die daartoe in staat zijn in plaats van alleen zorg en dagbesteding ook (enkele dagdelen) onderwijs volgen.

Veel van deze jongeren vallen onder de Wet Langdurige Zorg. Aanvullende financiering vanuit de WLZ of uit dagbestedingsmiddelen van de gemeenten kan het mogelijk maken dat de jongere toch onderwijs kan gaan volgen binnen het SWV.

Binnen de werkgroep Samen Op (onderwijs, gemeenten, instellingen) zijn voorstellen ontwikkeld en uitgevoerd t.a.v. integrale onderwijszorg-arrangementen in de Oost-Achterhoek (Aalten, Oost Gelre en Winterswijk). Voor jongeren waarbij verzorging en verpleging in de onderwijssetting noodzakelijk is wordt een integraal arrangement aan één tafel met alle betrokken partijen (ouders, gemeenten, zorgpartijen, onderwijs) opgesteld in het ZATT PO of de Toelaatbaarheidscommissie VSO Slinge-Berkel. Inmiddels zijn de eerste leerlingen met zo'n geïntegreerd onderwijszorgarrangement gestart in onze scholen.

Uiteraard is het doel om deze mogelijkheid ook met andere gemeenten te realiseren en uit te breiden naar het MBO. Inmiddels zijn meerdere landelijke presentaties over deze mogelijkheid en werkwijze door de directeur SWV PO Oost Achterhoek en de directeur SWV Slinge-Berkel verzorgd in samenwerking met het Nederlands Jeugdinstituut, dat ook een brochure over onze werkwijze en samenwerking heeft uitgegeven.

Residentiële Instellingen

Artikel 40 lid 16 van de WEC biedt de mogelijkheid tot een automatische plaatsing van een leerling, maar dan wel op basis van een samenwerkingsovereenkomst. Voor deze leerlingen hoeft het samenwerkingsverband geen toelaatbaarheidsverklaring af te geven.

Een leerling die is geplaatst in een inrichting, accommodatie of residentiële instelling en die wordt toegelaten op basis van de bekostiging, bedoeld in artikel 117, zesde of zevende lid, wordt door die plaatsing en voor de duur daarvan aangemerkt als een leerling die toelaatbaar is verklaard tot de school voor speciaal onderwijs, vso of tot de school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, behorend tot cluster 3 of cluster 4, die aan die inrichting of accommodatie is verbonden dan wel waarmee die residentiële instelling een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten.

Indien een leerling is toegelaten tot een school die is verbonden aan een instelling als bedoeld in artikel 71c, eerste lid, maakt die school afspraken met het samenwerkingsverband waartoe de leerling behoorde direct voorafgaand aan de toelating tot de school, over de terugkeer van de leerling.

Scholengemeenschap Harreveld, Intermetzo Eefde en Pactum Jeugdzorg Lochem zijn de drie residentiële instellingen die behoren bij SWV Slinge-Berkel.

Leerlingen in Justitiële Jeugdinrichting (JJI) en Gesloten Jeugdzorg Instelling (GJI):

De gesloten instellingen JJI en GJI vallen wat de bekostiging betreft buiten het kader van het samenwerkingsverband. Het Rijk stelt een aantal plaatsen per instelling vast en die plaatsen worden rechtstreeks door het Rijk bekostigd. Naast de regeling van de bekostiging die voor iedere cluster 4 leerling geldt, geldt ook een bijzondere bekostiging en de regeling daarvan is momenteel terug te vinden in de Regeling bekostiging personeel. Het samenwerkingsverband heeft alleen met deze leerlingen te maken wanneer ze uit de gesloten residentiële instelling ontslagen worden en tot de zorgplicht van het samenwerkingsverband gaan behoren. Dan geldt in principe de benadering dat bezien wordt of deze leerling ondersteuning nodig heeft en zo ja, nadere invulling daarvan.

6. Orthopedagogisch Didactisch Centrum in het samenwerkingsverband

Wat zegt de wet?

In de wet passend onderwijs biedt artikel 17a, lid 10a de mogelijkheid onder verantwoordelijkheid van een samenwerkingsverband voortgezet onderwijs een Orthopedagogisch Didactisch Centrum in te richten (OPDC).

In december 2012 verscheen: 'Een passend onderwijsprogramma voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs' (ministerie OCW) met daarin nadere uitwerkingen. In deze brochure wordt de mogelijkheid geboden aan besturen van samenwerkingsverbanden een OPDC nieuwe stijl in te richten (<http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2012/12/Brochure-Een-passend-onderwijsprogramma-voor-alle-leerlingen-in-het-voortgezet-onderwijs.pdf>). Die voorziening kan dan een continuering zijn van OPDC-oude stijl of de huidige projecten als rebound, Op de Rails en Herstart.

Rebound: De Schakelklas Slinge-Berkel

De Schakelklas Slinge-Berkel biedt plaats aan 8 leerlingen, die gedurende een aantal maanden onderwijs volgen binnen een kleine, duidelijke en gestructureerde setting binnen sg Klein Borculo in Borculo. De klas heeft een vaste mentor die een groot deel van het onderwijs verzorgt. Door de kleine, gestructureerde setting krijgen de leerlingen veel aandacht en kunnen zij eventuele achterstanden in hun onderwijsprogramma inlopen, zodra zij zijn gewend aan deze nieuwe situatie. De leerling volgt het onderwijsprogramma van de eigen school en maakt ook de toetsen die door zijn/haar school worden aangeleverd. Een nauwe samenwerking tussen de schakelklas en de verwijzende VO-school is van groot belang.

In de schakelklas vindt observatie en (aanvullend) didactisch en intelligentie-onderzoek plaats en worden ouders/verzorgers van de leerling sterk betrokken. Zo nodig wordt externe hulp opgestart of geactiveerd. Onderzoeksresultaten, handelingsadviezen en voortgang worden met ouders en verwijzende school besproken, zodra (gefaseerde) terugplaatsing mogelijk is volgt een warme overdracht met de ontvangende school.

Bij terugplaatsing op de VO school vindt ondersteuning vanuit de ondersteuningsstructuur van die school plaats, zodat de kans op succesvolle voortzetting van het onderwijs wordt vergroot en snel kan worden gereageerd op eventuele terugval.

Terugplaatsing vindt in principe plaats op de verwijzende school, zo nodig op een andere VO-school binnen of buiten het samenwerkingsverband. Ook doorplaatsing naar het VSO is mogelijk. Dat is echter nadrukkelijk niet het doel van Rebound.

Hoe verloopt de aanmelding?

Aanvraag: zie procedure aanvraag TLV VSO (hoofdstuk 5)

- De verwijzende school levert een volledig dossier, inclusief het gehanteerde ontwikkelingsperspectief aan via Indigo. De toelaatbaarheidscommissie beoordeelt de aanvraag en kijkt daarbij naar het ondersteuningsprofiel van de school en de ondersteuningsmogelijkheden die vanuit het samenwerkingsverband worden geboden.
- Zijn orthopedagoog en ondersteuningsteam/jeugdmaatschappelijk werker tijdig ingezet en zijn hun adviezen opgevolgd?
- Wat is de hulpvraag van het schoolteam, de leerling en de ouders?
- Is de aanvragende school bereid de leerling weer terug te nemen?
- Enz.

Zodra de commissie groen licht geeft verzendt de trajectbegeleider VSO het dossier digitaal naar het schakelklasteam van SG Klein Borculo. De VO-school neemt contact op met de adjunct-directeur van SG Klein Borculo om een intakegesprek te plannen. Het vervoer dient geregeld te worden en er wordt een startdatum afgesproken. De verwijzende school is en blijft verantwoordelijk voor het correct en tijdig aanleveren van leerstof en toetsen en het registreren van behaalde cijfers.

Het schakelklasteam bespreekt gemiddeld iedere 6 weken de voortgang van de leerlingen en eventuele nieuwe aanmeldingen. Dit team bestaat uit de mentor van de schakelklas, de orthopedagoog van sg Klein Borculo, de orthopedagoog van het samenwerkingsverband, de adjunct-directeur van sg Klein Borculo, de voorzitter en trajectbegeleider van de TC VSO. Zo nodig schuiven ook andere betrokkenen aan.

De schakelklas biedt op jaarbasis plaats aan circa 20 leerlingen. De afgelopen jaren zien we dat deze mogelijkheid voldoende is voor het voldoen aan het aantal aanvragen.

Het team constateert, evenals de interne zorgteams op de scholen, dat er een toename is van leerlingen met complexe problematiek, waar intensieve begeleiding voor leerling en gezin noodzakelijk zijn. Het samenwerkingsverband heeft hierop ingespeeld door veel te investeren in preventieve acties op de scholen door het tijdig inzetten van expertise vanuit de onderwijsondersteuningsstructuur, de orthopedagogen, psychomotorisch therapeut, het ondersteuningsteam/de jeugdmaatschappelijk werkers, het gebruiken van het regionaal verzuimprotocol om verzuim snel te signaleren en actie te ondernemen enz. Voor jongeren met kenmerken van psychiatrische problematiek heeft het samenwerkingsverband een directe lijn opgezet tussen de GZ-psycholoog van het samenwerkingsverband en de jeugd-ggz instellingen. Dankzij deze directe lijn kan snel casuïstiek overleg en consultatie plaatsvinden.

Op de meeste scholen zijn deze mogelijkheden goed geïmplementeerd in de eigen ondersteuningsstructuur, op een enkele school moet hierin nog een kwaliteitsslag worden gemaakt. De directie van SWV Slinge-Berkel monitort de tijdige inzet van mensen en middelen op de scholen en de resultaten hiervan en rapporteert hierover aan het bestuur.

Rebound (Z)ML en Pro

Voor (zeer) moeilijk lerende leerlingen is behoefte aan een meer praktisch ingerichte reboundvoorziening wanneer de school voor ZML of praktijkonderwijs handelingsverlegen is geraakt.

Een werkgroep, bestaande uit orthopedagogen van cluster 3, 4, praktijkonderwijs en samenwerkingsverband, heeft de mogelijkheden voor deze rebound onderzocht.

Voor deze leerlingen is geen fysieke reboundgroep ingericht, maar een flexibel in te zetten maatwerkprogramma dat deelnemende scholen in hun kracht zet. Op basis van het ontwikkelingsperspectief en een volledig dossier wordt, na overleg met de ouders en de betreffende leerling, een reboundoverleg georganiseerd tussen de verwijzende school en de mogelijke reboundschool. Hulpvraag en doelen worden SMART geformuleerd.

Alle scholen voor praktijkonderwijs en ZML van het SWV Slinge-Berkel werken mee aan deze voorziening. Dit betekent dat iedere school zowel een leerling tijdelijk kan opnemen van een andere school, afhankelijk van ondersteunings- en hulpvraag en beschikbare specifieke expertise, als een leerling kan doorverwijzen waarmee zij handelingsverlegen zijn. Door deze mogelijkheid komt de leerling niet thuis te zitten, maar wordt onderwijs en zorg tijdelijk op een andere school van het SWV voortgezet.

Met de gemeenten wordt, zo nodig, overleg gevoerd over het vervoer van deze rebound-leerling. Daartoe sluit de leerplichtambtenaar aan bij de casuïstiekbespreking.

Arbeidstrainingscentrum(ATC)

Een aantal oudere leerlingen uit met name het VSO cluster 4 heeft voor het vinden van een arbeidsplaats in de maatschappij dermate veel begeleiding nodig dat zij niet kunnen overstappen naar een regulier traject op bijvoorbeeld niveau 1 in een ROC. Zij hebben voldoende arbeidscapaciteiten, maar nog niet voldoende sociale vaardigheden en zijn ook nog onvoldoende zelfredzaam. Om thuiszitten en maatschappelijke uitval van deze leerlingen te voorkomen is op sg De Korte Dreef gestart met een arbeidstrainingscentrum. Vanuit een kleine, veilige en gestructureerde setting worden jongeren via gerichte stages toe geleid naar arbeid. Hiertoe wordt nauw samengewerkt met een aantal bedrijven in de regio. Met gemeenten wordt onderzocht hoe, vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid, budgetten kunnen worden gebundeld om dit initiatief voort te zetten.

7. Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs

Wat zegt de wet?

Er is van oudsher een intensieve relatie tussen het samenwerkingsverband en het vmbo met leerwegondersteunend onderwijs en met het praktijkonderwijs (PRO). Voor de uitvoering van de taakstelling van het samenwerkingsverband was het immers van groot belang dat leerlingen met complexe orthopedagogische en – didactische hulpvragen werden opgevangen in die voorzieningen. Ook was een samenwerkingsverband in de gelegenheid om leerlingen die geen beschikking hadden ontvangen van de RVC toch een aanvullende ondersteuning te geven vanuit het regionaal zorgbudget. In de artikelen 10e, 10f en 10g van de wet voortgezet onderwijs zijn de regels opgenomen over het LWOO en het PRO.

Per 1 januari 2016 zijn de taken van de Regionale Verwijzingscommissie (RVC) overgegaan naar het samenwerkingsverband, inclusief een budget voor LWOO/PRO op basis van het aantal leerlingen LWOO/PRO binnen het SWV op 01-10-2012. Het bestuur van SWV Slinge-Berkel kiest bij de uitvoering van deze wettelijke taak niet voor opting-out. Dit betekent dat wordt gewerkt conform de bestaande wettelijke criteria.

Ieder jaar worden twee voorlichtingsbijeenkomsten en een evaluatiebijeenkomst gehouden voor alle PO en VO-scholen in onze regio en één of twee informatieavonden voor ouders kort voor de onderzoeksdata. De in het bestuur afgesproken procedure, inclusief het aanmeldformulier voor de testen, staat op de website van het SWV en wordt daar zo nodig geactualiseerd.

Procedure

1. De PO-school meldt de leerling uiterlijk half oktober via het digitale aanmeldformulier bij een VO-school van het SWV voor het onderzoek LWOO/PRO. Het gaat hierbij niet om aanmelding voor toelating, uitsluitend om aanmelding voor onderzoek.
2. De VO-school stuurt de aanmeldingsformulieren digitaal naar het SWV.
3. Het secretariaat verzamelt de aanmeldingen en organiseert de testmomenten en –locaties.
4. De PO-school stuurt uiterlijk half november het onderwijskundig rapport en leerlingvolgsysteem via de VO-school naar het SWV.
5. A-Vision verricht de intelligentie, didactische en zo nodig sociaal-emotionele onderzoeken.
6. De Toelaatbaarheidscommissie beslist vervolgens over het afgeven van een aanwijzing LWOO of Toelaatbaarheidsverklaring PRO. Bij deze beslissing kunnen ouders en/of PO-school worden betrokken.
7. De uitslag van de onderzoeken wordt door de VO-school teruggekoppeld naar de PO-school, die de ouders informeert.
8. Ouders ontvangen de aanwijzing of toelaatbaarheidsverklaring via het secretariaat van het SWV en melden hun kind vervolgens aan voor toelating bij de VO-school van hun keuze.
9. Ouders kunnen bezwaar aantekenen tegen de beslissing van de toelaatbaarheidscommissie LWOO-PRO bij de directie van het SWV Slinge-Berkel. Zij worden vervolgens uitgenodigd hun bezwaar mondeling toe te lichten bij de toelaatbaarheidscommissie, waarbij het dossier nogmaals wordt bestudeerd en besproken.
10. Ouders kunnen, wanneer zij na het bezwaar ontevreden zijn over de definitieve beslissing, in beroep gaan bij de Landelijke Geschillencommissie.

Toelaatbaarheidscommissie LWOO/PRO.

Deze commissie beslist over het afgeven van de aanwijzing LWOO of de toelaatbaarheidsverklaring PRO en bestaat uit de bevoegde deskundigen mevrouw Anita Bieleman, orthopedagoog-generalist, mevrouw Liesbeth Bergsma, psycholoog en mevrouw Mirthe Aarnink. Voorzitter is de heer Ton Edelbroek, directeur SWV.

Mevrouw Bieleman vormt de verbinding met de Toelaatbaarheidscommissie VSO Slinge-Berkel, waar zij ook in participeert. Mevrouw Bergsma werkt in het praktijkonderwijs, mevrouw Aarnink werkt in het LWOO. De commissie werkt met het digitale systeem Indigo.

Secretariaat

Mevrouw Ingrid Weeke verzorgt alle secretariële en administratief-organisatorische taken m.b.t. de procedure LWOO/PRO, inclusief de contacten met de PO en VO-scholen en A-Vision.

Onderzoeken

Alle onderzoeken voor LWOO/PRO in het SWV worden afgenomen door A-Vision. Uiteraard moeten alle gebruikte onderzoeken zijn goedgekeurd door de COTAN.

Financiën

De bekostiging van LWOO/PRO wordt vergoed op basis van het aandeel LWOO/PRO op 1 oktober 2012: 10,41% LWOO en 3,46% PRO, totaal 13,87%.

Op 1 oktober 2017 was het aandeel LWOO 9,88% en het aandeel PRO 3,90%, totaal 13,77%. Daarmee blijft het SWV binnen het vastgestelde percentage voor LWOO/PRO.

Aanvragen en toekenningen LWOO/PRO 2016-2017

School	Totaal aantal aanvragen	Positief	Negatief
AOC-Oost	31	27	3 + 1 ingetrokken
Assink Lyceum	67	52	14 + 1 ingetrokken
Gerrit Komrij College	55	42	13
Marianum	44	34	8 + 1 ingetrokken en 1 geen pro
Pronova	39	36 + 1 bijzonder maatwerk	1 + 1 ingetrokken
Maxx	31	26 + 4 bijzonder maatwerk	1
Staring College	37	28	9
Schaersvoorde	52	46	6
Totaal	356, waarvan 70 PRO	291, waarvan 62 PRO	55, waarvan 2 PRO

8. Communicatie en samenwerken met ouders

Communicatie: Wat zegt de wet?

In de wet passend onderwijs is geen artikel opgenomen waarin directe voorwaarden verbonden zijn aan de inrichting van de communicatie. Uit een aantal artikelen kan wel worden afgeleid dat in het nieuwe samenwerkingsverband passend onderwijs veel zorg en aandacht besteed moet worden aan de kwaliteit van de communicatie. Vandaar dat een afzonderlijk hoofdstuk in het ondersteuningsplan gewenst is.

Het is van het grootste belang dat voor iedere partner binnen en buiten het SWV duidelijk is waar iedereen mee bezig is, wat er is besloten, hoe de samenhang tussen diverse terreinen in elkaar zit, hoe trajecten lopen, enzovoorts. Kortom, met zoveel diverse partners, opdrachten en geldstromen is het van het grootste belang dat er goed wordt gecommuniceerd vanaf het moment dat het nieuwe SWV wordt ingericht.

Een duidelijke huisstijl en klantgericht werken zijn essentieel in de samenwerking met alle partners. Voor een optimale interne en externe communicatie met alle samenwerkingspartners wordt gewerkt met de volgende communicatiemiddelen-/methoden:

1. Huisstijl.
2. Website: www.swvslingeberkel.nl
3. Mobiele en digitale bereikbaarheid van alle medewerkers SWV
4. Regelmatig organiseren van informatiebijeenkomsten en presentaties.

Ouders: Wat zegt de wet?

Op tal van plaatsen wordt in de wet passend onderwijs aandacht besteed aan de rol en de positie van ouders. In ieder geval komt dat in de volgende artikelen aan de orde:

- In het ondersteuningsplan opnemen hoe ouders geïnformeerd worden over ondersteuningsmogelijkheden (artikel 17a, lid 8f);
- Op overeenstemming gericht overleg met ouders van leerlingen met ondersteuningsplan en de jaarlijkse evaluatie met ouders (artikel 26, lid 1);
- Aanmelding en toelating van leerlingen en de positie van ouders (artikel 27, lid 2a en verder);
- Tijdelijk geschillencommissie toelating en verwijdering bij geschil tussen ouders en het bevoegd gezag (artikel 27c, lid 2);
- Het samenwerkingsverband verstrekt van elk advies over de ondersteuningsbehoefte van een leerling als bedoeld in het veertiende lid, afschrift aan de ouders (art. 17a, lid 15);
- Ouders in de medezeggenschapsraad hebben adviesrecht met betrekking tot het schoolondersteuningsprofiel; ouders in de ondersteuningsplanraad hebben instemmingsrecht ten aanzien van het ondersteuningsplan (wet medezeggenschap op scholen).

De Website van Slinge-Berkel

Op deze website is niet alleen informatie te vinden voor basisscholen, gemeenten en andere externe partners, maar ook voor ouders. Ouders vinden op de deze website o.a.:

- Link naar de website van de scholen die binnen het SWV vallen
- Link naar het ondersteuningsprofiel van de individuele scholen
- Informatie over de toeleiding naar het VSO
- Informatie over de procedure LWOO/PRO
- Contactgegevens van medewerkers van het SWV voor specifieke vragen.
- Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.
- Jaarverslag SWV Slinge-Berkel

Ontwikkelingsperspectief

Individuele scholen zijn verplicht een ontwikkelingsperspectief op te stellen voor leerlingen die ondersteuning nodig hebben die uitkomt boven de basisondersteuning van de betreffende school. Naast het feit dat dit een wettelijke verplichting is, biedt het aan ouders gelegenheid om op structurele en methodische wijze mee te denken over de ontwikkeling van hun kind. Zij hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. SWV Slinge-Berkel heeft een met de inspectie afgestemd ontwikkelingsperspectief op haar website staan.

Praten en samenwerken met de ouders

Deze ontwikkeling past bij de visie om niet over maar met de ouders te praten. Het SWV zal kritisch blijven kijken waar zij zoveel mogelijk ouders kan betrekken. Het meest wenselijk is om dit met regelmaat te doen en zo vroeg mogelijk in het proces integraal samen te werken.

Ouders worden altijd betrokken bij het proces en het traject en uitgenodigd bij de bespreking van hun kind in de toelaatbaarheidscommissie VSO. Ook in de toelaatbaarheidscommissie LWOO/PRO worden regelmatig ouders uitgenodigd bij de bespreking. Daarnaast voeren orthopedagogen, jeugdmaatschappelijk werkers, ambulant begeleiders en zorgcoördinatoren regelmatig gesprekken met ouders. In hoofdstuk 3 is te lezen welke rol de orthopedagogen vervullen in de samenwerking met ouders van kinderen in PO en SO, voorafgaand aan de overstap naar het voorgezet (speciaal) onderwijs.

De ondersteuningsplanraad (OPR)

Binnen iedere school is geïnventariseerd of er personeelsleden en ouders zijn die willen participeren in de ondersteuningsplanraad. Circa de helft van de OPR bestaat uit ouders die kritisch kunnen meedenken over de inhoudelijke samenstelling van het ondersteuningsplan. De directie zal bij hen structureel de vraag neerleggen hoe zij de rol van ouders vinden beschreven binnen het SWV en welke ideeën zij hebben om de ouder actief te kunnen betrekken. De OPR-leden hebben instemmingsrecht op het ondersteuningsplan van het SWV.

De Medezeggenschapsraden van de scholen

Ouders die participeren kunnen kritisch meedenken over het schoolondersteuningsprofiel van de individuele school. Zij kunnen meedenken of het begeleidingsniveau reëel is beschreven en de schoolleiding van input en ideeën voorzien om vorderingen te maken. De MR heeft adviesrecht m.b.t. het schoolondersteuningsprofiel.

9. Relatie met gemeenten, instellingen jeugdhulp en overige partners

Wat zegt de wet?

- In de wet passend onderwijs wordt in artikel 18a, lid 9 het volgende gesteld: Het ondersteuningsplan wordt niet vastgesteld voordat over een concept van het plan *Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)* heeft plaatsgevonden met burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente of gemeenten en overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband, bedoeld in artikel 17a, tweede lid, van de wet op het voortgezet onderwijs, waarvan het gebied geheel of gedeeltelijk samenvalt met het gebied van het samenwerkingsverband. Het overleg met burgemeester en wethouders vindt plaats overeenkomstig een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en burgemeester en wethouders van die gemeente of gemeenten. De procedure bevat een voorziening voor het beslechten van geschillen.
- In artikel 17b wordt ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven gesteld dat het onderwijs gericht is op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling. Zo nodig treedt het bevoegd gezag daarbij in overleg met een aantal instellingen zoals instellingen uit de jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning of een zorgaanbieder.

Aansluiting Passend Onderwijs-Jeugdzorg

Alle scholen van SWV Slinge-Berkel zijn regionale scholen. Leerlingen wonen niet altijd in de gemeente waarin zij onderwijs volgen. Het is van groot belang dat leerlingen en gezinnen geen hinder ondervinden van de verschillende structuren die binnen de jeugdzorgregio's worden of zijn vormgegeven. De rol van de jeugdmaatschappelijk werker van het SWV is hierbij cruciaal, als verbinding tussen school, gezin, hulpverlening en gemeente(n). Passend onderwijs is ook een thema in het jaarplan Sociaal Domein Achterhoek.

De samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet in de Oost Achterhoek en de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk hebben de eerste fase van het project Zorg in en om School (ZIOS) afgerond. Dit project verbindt en integreert de ondersteuningsverantwoordelijkheid van het onderwijs die zij met Passend Onderwijs per 1 augustus 2014 heeft gekregen met de verantwoordelijkheid van de gemeenten vanuit de transitie Jeugdzorg die per 1 januari 2015 is ingegaan.

Voor alle jongeren en hun gezinnen in deze gemeenten is een sluitende zorgaanpak van onderwijs en gemeenten gerealiseerd. Een aanpak die hen zoveel mogelijk preventief en in de eigen leef- en/of schoolomgeving ondersteuning/zorg biedt. Uitgangspunt voor de ondersteuning is één plan voor een gezin onder één regie, in een unieke samenwerking van onderwijs en gemeenten voor Nederland.

De achterliggende visie is uitgewerkt in het projectplan *Eén gezin, één plan, één regisseur*. Dit plan voorziet in één Ondersteuningsteam voor Jeugd en Gezin (OT) van de betrokken samenwerkingsverbanden en gemeenten. Dit OT functioneert als een team van generalisten in de eerste lijn van de ondersteuning. Het pakt signalen op van hulpvragen uit de formele en informele netwerken (nulde lijn) en zorgt voor kortdurende ondersteuning (eerste lijn), zoveel mogelijk met behulp van het formeel en informeel netwerk (eigen kracht) en betreft waar nodig de specialistische hulp in de tweede lijn. Het OT begeleidt dit hele traject - van vraag tot afsluiting van de case - als regisseur.

De aanpak van het OT verloopt via een vaste methodiek. Sleutelwoorden hierbij zijn direct erop af, brede intake, de verantwoordelijkheidsladder nalopen, het netwerk organiseren (zowel formeel als informeel), een plan van aanpak maken, procesbewaking, registreren en terugkoppelen.

Dit projectplan voor inrichting van een OT is unaniem omarmd en formeel vastgesteld door bestuurders en raden van de drie gemeenten en de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs. Hierdoor was de weg vrij voor de concrete uitvoering van het plan door het oprichten van een Ondersteuningsteam Jeugd en Gezin (OT), voor alle jongeren van 0 -23 jaar en hun gezinnen afkomstig uit de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk. Het OT is in maart en april 2013 samengesteld en vanaf mei 2013 daadwerkelijk operationeel geworden. Vanuit het SWV Slinge-Berkel is een gedragswetenschapper 1 dag per week beschikbaar voor de OT-leden (intervisie en casuïstiek).

Met de transitie van de jeugdzorg op 1 januari 2015 is de in het OT ontwikkelde werkmethode structureel als werkwijze geborgd binnen de drie gemeenten en de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs.

In de evaluatie(zomer 2015) moest duidelijk worden of

- a. de inhoudelijke en organisatorische doelen, zoals beschreven in het projectplan, gerealiseerd zijn;
- b. de bureaucratie rondom de zorg aan jeugdigen verminderd is;
- c. de stroomlijning van de hulp aan jeugdigen en hun gezinnen daadwerkelijk heeft plaatsgevonden (terugbrengen van projecten en activiteiten in de zorg aan jeugdigen);
- d. ondanks terugloop van de beschikbare middelen er een kwalitatief hoogwaardige en dekkende zorg/ondersteuningsinfrastructuur is gerealiseerd.

De breed uitgezette evaluatie heeft, naast een aantal verbeterpunten, zoveel positieve reacties opgeleverd dat de drie gemeenten hebben besloten de OT-leden in 2016 in dienst te nemen bij de gemeenten en daarmee de voortzetting en borging van het team te garanderen.

De regiegroep blijft bestaan uit afdelingshoofden en beleidsambtenaren van de drie gemeenten en de directeuren SWV PO Oost Achterhoek en SWV VO Slinge-Berkel.

De bestuurlijke regie en verantwoordelijkheid voor het project wordt geborgd door de stuurgroep OT, met daarin vertegenwoordigers van bestuurders van het onderwijs(beide directeuren SV) en gemeenten en managers van jeugdzorginstellingen. Voorzitter van de stuurgroep is de heer H. Rijks, wethouder van de gemeente Aalten.

Doorontwikkeling werkwijze Ondersteuningsteam

De doorontwikkeling van het ondersteuningsteam jeugd en gezin blijft een speerpunt.

De vele spelers en de inbedding in een netwerk dat nu nog anders verkaveld is, vragen veel aandacht.

Een zorgvuldige doorontwikkeling moet opleveren dat de toeleiding/toewijzing naar onderwijs en jeugdzorg goed geregeld en geïntegreerd wordt door de werkwijze van het ondersteuningsteam en goed aansluit bij en afgestemd wordt met de achterliggende jeugdzorginstellingen en scholen, waarbij door vroegtijdige signalering zoveel mogelijk ingezet wordt op lichte vormen van ondersteuning. Tevens is goede aansluiting met het CJG, Lokale Zorgnetwerken (LZN) en de zorg- en adviesteams in het onderwijs gerealiseerd. Vanuit het SWV Slinge-Berkel is Merel de Groot als orthopedagoog verbonden aan dit team en ook aanspreekpunt voor de jeugdconsulenten bij vragen rondom casuïstiek.

Deze werkwijze leidt tot minder overlegstructuren en meer inzet op werken in netwerken, waardoor meer tijd en meer middelen vrijkomen voor directe ondersteuning van de jeugdige en het gezin.

Doorontwikkeling van de visie en werkwijze ondersteuningsteam naar WMO en Participatiewet

Door de transities WMO en Participatiewet worden gemeenten en onderwijs elkaars logische partners om doorgaande leer- en zorgarrangementen voor deze kwetsbare groep te organiseren. Ook in deze ontwikkeling speelt het OT een centrale rol bij signaleren, verwijzen en toe leiden vanuit de gedachte één gezin, één plan en één regisseur. Het slim en efficiënt koppelen van onderwijs, zorgarrangementen en participatiedoelstellingen (oudere jeugd) is dan een logische vervolgstap. De komende periode moeten deze stappen met alle gemeenten verder worden uitgewerkt.

Preventie Platform Jeugd

De gemeenten Aalten, Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk hebben een gezamenlijk preventieplatform ingericht dat zich inzet voor het gezond, stabiel en veilig opgroeien van kinderen en jongeren tot 23 jaar. Dit gebeurt door de deskundigheid vanuit verschillende organisaties die werken met kinderen, jongeren en/of opvoeders te bundelen en in gezamenlijkheid een preventief aanbod rondom verscheidene thema's en signalen te ontwikkelen.

Doelen:

- zorgen dat jongeren gezond, veilig en stabiel opgroeien
- ouders handvatten bieden om te kunnen opvoeden
- voorkomen dat kleine vragen grote problemen worden
- voorkomen dat uiteindelijk duurdere zorg nodig is
- minder versnippering in de aanpak van een specifiek thema

Het SWV Slinge-Berkel is één van de organisaties binnen dit platform.

In het platform zijn drie signalen geprioriteerd, waarbij voor ieder signaal een werkgroep vanuit verschillende disciplines is samengesteld. Het gaat om Kind en (V)echtscheidingen, de Kunst van het Opvoeden en Armoede. Andere thema's die aan het platform zijn gekoppeld zijn de ketenaanpak overgewicht en loverboypreventie.

Voor activiteiten en overige informatie: zie website genoemde gemeenten.

Gemeente Berkelland

De gemeente Berkelland telt zeven scholen voor VO en VSO van ons SWV en maakt deel uit van de jeugdzorgregio Achterhoek, maar maakt andere keuzes dan de drie gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk. Berkelland werkt met vijf dorpsteams, de Voormekaar teams (VMK) met medewerkers vanuit verschillende disciplines. Bij een zorgvraag is het van belang dat er sprake is van één plan per gezin, met één regisseur. De teams werken generalistisch vanuit hun specialisme.

Al onze zeven scholen in Berkelland hebben een vaste contactpersoon vanuit het WMK-team, sommigen sluiten aan bij het intern zorgteam van de school. Wanneer sprake is van meervoudige problematiek is samenwerking met de VMK-teams noodzakelijk. In onderling overleg wordt dan afgesproken wie de casus gaat oppakken en wie de regie heeft. Daarvoor wordt uitgegaan van het VMK-team uit de woonplaats van de leerling. Wanneer sprake is van een woonplaats buiten Berkelland, dan kan school of VMK-medewerker contact leggen met het team van de betreffende gemeente.

De regisseur zorgt ervoor dat gebruik wordt gemaakt van één systeem voor overdracht en procesondersteuning. De contactpersonen van het VMK en van de scholen maken onderling goede afspraken over inzet en regie bij de casussen. Structuren mogen daarbij niet belemmerend zijn.

Vanaf 2018 zal de samenwerking tussen de gemeente Berkelland en SWV Slinge-Berkel worden geïntensiveerd, waardoor de aansluiting tussen passend onderwijs en decentralisaties van de gemeenten nog beter vorm kan worden gegeven. De gemeente start een regietafel jongeren met alle ketenpartners. De rol van de jeugdmaatschappelijk werkers van het SWV is cruciaal in de verbinding school, gezin, hulpverlening, gemeente. Ook wil de gemeente de bestaande infrastructuur rond participatie op de arbeidsmarkt versterken.

Aansluiting gemeente Haaksbergen op transitie Jeugdzorg

Verbinding school en gemeente

De ambitie van de gemeente is om samen met het samenwerkingsverband Slinge-Berkel te werken aan de vervlechting van zorg in en om de school, waardoor er minder (zware) jeugdzorg nodig is of er minder leerlingen verwezen worden naar het speciaal onderwijs.

Noaberpoort

De gemeente Haaksbergen heeft de Noaberpoort ingericht als de plaats waar alle vragen over welzijn, (jeugd)zorg en werk en inkomen gesteld kunnen worden. De Noaberpoort vormt tevens de integrale toegang tot het sociaal domein (de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet).

Wat de Noaberpoort uniek maakt is dat het een concept is waarbij expertise en deskundigheid van gemeente en het voorliggend veld (dat wil zeggen de activiteiten van Wijkkracht en GGD jeugdgezondheidszorg) onder één dak gebracht zijn. De ondersteuning en zorg aan inwoners op het gebied van welzijn, zorg, jeugd, opvoeden, opgroeien en werk en inkomen is op één plaats te vinden. Binnen Noaberpoort zijn daartoe regisseurs jeugd, regisseurs Wmo, regisseurs multiprobleem en veiligheid en consulents Wmo maar ook jongerenwerkers, ouderenwerkers, opbouwwerkers, medewerkers die informatie en advies geven aan jeugdigen en hun ouders (LOES-medewerkers), mantelzorgondersteuners en cliëntondersteuners werkzaam.

Noaberpoort staat voor anders en innovatief werken. Meer gebruik maken van de eigen kracht van inwoners, van de kracht van de samenleving, van de aanwezige voorzieningen, meer integraal werken en meer sturen op resultaat. En vooral dichtbij de inwoner en de vrijwillige en professionele werker staan. Versterken van de eigen kracht, participatie én preventie zijn de sleutelwoorden.

De visie van Noaberpoort is als volgt:

Noaberpoort is een goed toegankelijke en prettige ontmoetingsplek, waar vanuit verschillende disciplines optimaal en klantgericht samen wordt gewerkt aan enerzijds een adequate informatievoorziening en anderzijds aan een optimale vraagverheldering, gebruik makend van de eigen kracht en het sociaal netwerk, met als doel de participatie te vergroten en een tevreden inwoner.

Aansluiting Noaberpoort en Assink Lyceum

Vanuit het voorliggend veld is het jongerenwerk onder de naam Skillz actief op het Assink. Skillz is twee keer per week op het Assink aanwezig in het kader van het project preventie schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Eenmaal voor het promoten (present werken) van het jongerenwerk, zodat jongeren kennis kunnen maken met Skillz. En op de andere dag wordt er een naschoolse activiteit georganiseerd (dit om de week op locaties de Bouwmeester en de van Brakelstraat).

Schoolmaatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg (jeugdarts dan wel verpleegkundige) nemen vanuit de Noaberpoort (structureel) deel aan het zorgteam / de zorgteams van het Assink. Indien er (lichte) zorgen bestaan over een leerling kan als eerste van de deskundigheid van deze medewerkers gebruik worden gemaakt. Indien nodig kunnen deze medewerkers met de regisseurs overleggen en opschalen. Op afroep nemen ook de (jeugd)regisseurs deel aan de overleggen van de zorgteams. Indien er sprake is van zwaardere en / of meervoudige problematiek bij leerlingen zijn de (jeugd)regisseurs de aangewezen personen om in te schakelen.

Ook de leerplichtambtenaar is één keer per maand op het Assink Lyceum aanwezig voor het leerplichtsprek uur. Doel hiervan is schoolverzuim preventief in een vroegtijdig stadium aan te pakken.

In het kader van preventie wordt vanuit de gemeente ten slotte ook de inzet van Halt en Tactus op het Assink gestimuleerd dan wel bekostigd. Halt verzorgt voor de klassen 1 en 2 van het Assink Lyceum voorlichtingslessen op het gebied van jeugdcriminaliteit, invloed van de groep, online veiligheid en een veilige publieke taak. Tevens verzorgt Halt eind 2017 preventielessen Overlast tijdens de jaarwisseling voor 6 klassen uit de onderbouw. Tactus is aanwezig bij en levert desgewenst een bijdrage aan de eerste ouderavond van de eerste klassen van het Assink lyceum in september. Tactus geeft verder structureel voorlichting tijdens de lessen Doe tijd. Ten slotte is Tactus met een (voorlichtings)stand in de kantine van het Assink lyceum aanwezig in de aanloop naar de start van de zomerfeesten (gedurende enkele dagen in de maanden maart en april).

Gemeente Lochem en de transitie Jeugdzorg

De gemeente Lochem is van mening dat samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp van groot belang is om ervoor te zorgen dat jeugdigen en ouders met extra ondersteuningsbehoeften zo snel mogelijk passende, effectieve en samenhangende ondersteuning krijgen in de directe opgroeiomgeving. De samenwerking dient één centrale missie, namelijk ervoor zorgen dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien en succesvol naar school gaan.

Belangrijk uitgangspunt binnen de gemeente Lochem is dat in de afgelopen jaren organisaties en de gemeente gezamenlijk succesvol zijn geweest in het door ontwikkelen van een goede netwerksamenwerking. Organisaties hebben uitdrukkelijk de wens uitgesproken om bij toekomstige transitie-ontwikkeling aan te sluiten bij de bestaande en goed werkende netwerkstructuur.

De Transities Jeugdzorg en Passend Onderwijs omvatten meer dan alleen het verleggen van de bestuurlijke verantwoordelijkheid en financieringsstromen. Onderwijs en gemeenten beogen ook een transformatie: een omslag in het denken en handelen met betrekking tot de ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Positief opgroeien en versterken van eigen kracht;
- Lichte ondersteuning waar nodig, speciaal als het moet;
- Niet praten over, maar met ouders;
- Samenhangende ondersteuning (één gezin, één plan, één regisseur);
- Korte lijnen tussen professionals vanuit onderwijs en jeugdhulp;
- Gebruik maken van – en waar nodig versterken van – bestaande structuren in het onderwijs en de samenhangende ondersteuning. Het betreft o.m. de zorgteams, ZAT structuren, hulpverleningsnetwerken, wijknetwerken.

Binnen de gemeente Lochem is er een zorg en advies team (ZAT). In dit ZAT zitten een schoolarts, een algemeen maatschappelijk werker, een medewerker van Centrum Jeugd en Gezin (CJG), een leerplechtambtenaar en de zorgcoördinatoren van het Staring College VO in Lochem. Jongeren die onderwijs volgen op het Staring College en jongeren van 12 tot 23 jaar wonend in de gemeente Lochem, die niet in een ander ZAT worden besproken, kunnen binnen dit ZAT worden ingebracht. Binnen het ZAT wordt besproken welke hulpverlening het beste is voor de jeugdige. De verbindingsmedewerker van het CJG leidt de hulpvraag vervolgens, nadat er afgestemd is met de gedragswetenschapper, door aan de medewerker van het ambulante team die voor deze hulpvraag het meest geschikt is. Hierbij geldt het principe van één gezin, één plan.

Er wordt 1 hulpverlener aangesteld die de rol van casemanager vervult.

Beoogde doelstelling: met alle gemeenten wordt nauwe aansluiting gerealiseerd tussen passend onderwijs en de jeugdwet.

Bereikte doelstelling: in vijf van de zes gemeenten is dat gerealiseerd. Met de gemeente Berkelland zijn afspraken gemaakt ten aanzien van verbinding met de vijf dorpssteams op casusniveau.

Vanaf 2018 wordt door de directie SWV met alle zes gemeenten enkele malen per jaar gezamenlijk overleg gevoerd over een aantal te ontwikkelen of door te ontwikkelen kernpunten. In een regionaal educatief overleg met bestuurders van onderwijs en gemeenten worden dan afspraken die in het ambtelijk overleg zijn uitgewerkt vastgelegd en wordt de uitvoering van deze afspraken gemonitord door de bestuurders.

10. Financiën

Wat zegt de wet?

- De inspectie zal m.b.t. de samenwerkingsverbanden toezicht houden op de uitvoering van de taken van het samenwerkingsverband én de rechtmatige besteding van de middelen.
- Het toezicht op het samenwerkingsverband richt zich op de invulling en uitvoering van het ondersteuningsplan.
- Toezicht op de verantwoording via jaarverslaglegging.
- Het toezicht is, net zoals het toezicht op de scholen, risicogestuurd. Onderzoek vindt alleen plaats indien een samenwerkingsverband in negatieve zin opvalt. In die gevallen doet de inspectie onderzoek en beoordeelt met behulp van een toezichtkader het samenwerkingsverband op zijn handelen en indien nodig start een interventietraject uiteenlopend van intensivering van het toezicht tot sanctionering door opschorten of inhouden van de bekostiging.

Financiën

In dit hoofdstuk wordt de bekostiging van het samenwerkingsverband toegelicht. Het SWV Slinge-Berkel beschikt in het stelsel passend onderwijs over twee hoofdbudgetten en een budget LWOO/PRO:

- a. Het budget voor lichte ondersteuning: € 94 per leerling
- b. Het budget voor zware ondersteuning: € 517 per leerling
- c. Het budget voor leerwegondersteuning (LWOO) en praktijkonderwijs (PRO) € 4393 per leerling

De bekostiging is op schooljaarbasis (T-1). Op 1 oktober 2017 telde het SWV Slinge-Berkel 10.447 leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Omdat het samenwerkingsverband een negatieve verevening kent, worden de budgetten met een tijdelijk, aflopend percentage gecompenseerd in de jaren 2015-2016 tot en met 2019-2020.

Het SWV beschikt niet over andere inkomsten, met uitzondering van de bijdrage uit VSV-gelden 2017-2020 voor jeugdmaatschappelijk werk.

Het SWV kent drie structurele vormen van verplichte uitgaven:

- a. Ondersteuningsbekostiging VSO
- b. Ondersteuningsbekostiging LWOO
- c. Ondersteuningsbekostiging PRO

Groeibekostiging VSO-scholen en overdracht bekostiging ontoereikend budget

Het bestuur heeft besloten dat de extra bekostiging bij tussentijdse groei van het VSO, tussen 1 oktober en 1 februari, volledig voor rekening komt van het SWV.

Het bestuur heeft in de nieuwe meerjarenbegroting een beleidsmatige en demografische krimp opgenomen van residentiële en vso-leerlingen. De komende jaren moet deze krimp blijven leiden tot een sluitende begroting. Op basis van de cijfers teldatum 1-10-2016 is de eerste stap hiervoor behaald, door een sterke daling van het aantal aan ons SWV toegeschreven residentiële leerlingen.

In het bestuur is afgesproken dat, wanneer het beschikbare budget niet toereikend is om het VSO te bekostigen, conform de wetgeving wordt gehandeld. Alle schoolbesturen dragen dan naar rato bij aan het opheffen van het tekort. Doordat een aantal, met name residentiële leerlingen ten onrechte aan ons SWV worden toegeschreven, heeft het bestuur juridische actie ondernomen tegen de beschikking van DUO voor het schooljaar 2015-2016 respectievelijk kalenderjaar 2016. Het registratieprobleem bij DUO is al lange tijd bekend. Inmiddels heeft een landelijke analyse plaatsgevonden en heeft DUO in het najaar van 2016 de fouten hersteld. Het percentage VSO-leerlingen voor ons SWV is daarmee gedaald van 6,55% naar 4,6%, nog altijd ruim boven het landelijk gemiddelde. Dat betekent dat de komende jaren een extra inspanning is vereist om verder richting landelijk gemiddelde te dalen, bij ongewijzigd beleid is vanaf 2021 sprake van een negatieve exploitatiebegroting.

Verevening

Het SWV Slinge-Berkel kent een officiële negatieve verevening van € 2.138.719, op basis van 1-10-2011. Deze verevening werd voor een groot deel veroorzaakt doordat de leerlingen van de residentiële scholen Intermezzo Eefde, Pactum Lochem en SG Harreveld zijn toegeschreven aan ons samenwerkingsverband. Aangezien het overgrote deel van deze leerlingen afkomstig is van buiten onze regio moet, conform de nieuwe wetgeving, bekostiging van deze leerlingen worden verrekend met het samenwerkingsverband waaruit zij afkomstig zijn.

Rondom de leerlingen van sg Harreveld is een aparte regeling met het ministerie van OCW afgesproken. Deze school is na de vereveningsdatum veranderd van VO in VSO-school (cluster 4). Dat betekent voor het SWV Slinge-Berkel minder inkomsten en meer uitgaven. De compensatie hiervoor is in december 2013 een brief van het ministerie van OCW aan ons SWV schriftelijk vastgelegd en vanaf 1-8-2014 toegevoegd aan de verevening.

Naast de negatieve verevening, die nu voor een groot deel is opgelost met het op de juiste plaats in rekening brengen van de VSO-uitgaven voor de residentiële leerlingen, is de afgelopen jaren door de voortdurende stijging van het aanvragen van indicaties VSO een extra financieel probleem van ruim € 1.000.000 ontstaan. De schoolleiders en schoolbesturen zijn de afgelopen jaren meermalen hierop en op de gevolgen hiervan geattendeerd. De voor het schooljaar 2014-2015 afgesproken kwantitatieve begrenzing door de VO-scholen van het aantal verwijzingen naar het VSO is door het bestuur SWV niet gecontinueerd voor de jaren daarna. Het aantal afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen VSO is in de periode 2014-2017 niet gedaald, waardoor moet worden betwijfeld of het bestuurlijk gestelde doel t.a.v. toewerken naar het landelijk gemiddelde realistisch is. Het bestuur stelt vooralsnog geen beperkingen aan de instroom in het VSO en formuleert geen prestatiedoelen voor de VO-scholen. Vanaf 2021 dient het bestuur rekening te houden met een negatieve exploitatiebegroting.

Kengetallen Leerlingen o.b.v. 01-10-2017

1. Leerlingen

LWOO	PRO	Overig VO	Totaal VO
1032	407	9026	10.447

VSO cat 1	VSO cat 2	VSO cat 3	VSO totaal
426	18	37	481

Naar onderwijssoort

Cluster 4	LG	MG	LZ	ZMLK	VSO totaal
					481

2. Deelname %

	LWOO	PRO
Slinge-Berkel	10,07 %	3,92 %

	VSO cat 1	VSO cat 2	VSO cat 3	VSO totaal	
Slinge-Berkel	%	%	%	4,6 %	
Landelijk	%	%	%	3,44 %	

Ontwikkeling Leerlingen 2012-2017

1. Leerlingen

	LWOO	PRO	Overig VO	Totaal VO
1-10-2012	1085	384	8950	10.419
1-10-2013	1078	366	9001	10.445
1-10-2015	1132	380	9154	10.666
1-10-2017	1032	407	9026	10.465

	VSO cat 1	VSO cat 2	VSO cat 3	VSO totaal
1-10-2013	621	9	54	684
1-10-2015	507	16	58	581
1-10-2017				481

2. Ontwikkeling

- Het aantal LWOO leerlingen is, op basis van de cijfers van 1-10-2017, met 100 gedaald in vergelijking met 1-10-2015: van 1132 naar 1032 (9,88%). De bekostiging LWOO/PRO is vastgesteld op basis van het percentage op 1-10-2012: 14,1%. Op 1-10-2017 bedroeg dit percentage 13,77%.
- Het aantal leerlingen in het VSO is, vergeleken met 1-10-2014 (699 leerlingen), gedaald met 218 leerlingen. Het percentage VSO daalt daardoor van 6,69% naar 4,60% (landelijk 3,61%). Deze daling wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een sterke daling van de aan ons toegewezen residentiële leerlingen.

3. Deelname %

SWV Slinge-Berkel

	VSO cat 1	VSO cat 2	VSO cat 3	VSO totaal	Rugzakken
1-10-2013	5,95%	0,09%	0,52%	6,55%	2,19%
1-10-2014	5,96%	0,14%	0,59%	6,69%	n.v.t.
1-10-2015	4,75%	0,15%	0,54%	5,45%	n.v.t.
1-10-2017				4,60%	

Landelijk

	VSO cat 1	VSO cat 2	VSO cat 3	VSO totaal	Rugzakken
1-10-2013	3,15%	0,11%	0,34%	3,61%	1,94%
1-10-2014	3,04%	0,12%	0,32%	3,47%	n.v.t.
1-10-2017				3,61%	

Leerlingenstromen 2016-2017

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Van PO naar VSO	19	24	28, waarvan 19 SBAO
Van SO naar VSO	32	35	37
Van VO naar VSO	19	31	25
Residentieel	34	8	3
Verlenging	52	218	97
Totaal	167	320	190

Overstappende leerlingen van VO naar VSO per school 2015-2017

School	Aantal
AOC-Oost	0
Assink Lyceum	18
Gerrit Komrij College	7
Marianum	11
Maxx	2
Pronova	4
Schaersvoorde	11
Staring College	3
Totaal	56

- Gegevens over het aantal leerlingen dat succesvol overstapt van VSO naar VO ontbreken, dit gaat regelmatig buiten SWV om.

Categorieverdeling afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen VSO

Categorie	Bedrag 2016-2017	Aantal 2016-2017
1	€ 9.720	168
2	€ 17.145	5
3	€ 21.254	17

Het aantal gemelde thuiszitters binnen het SWV bedraagt gemiddeld 8. Zij worden maandelijks besproken in en gemonitord door de toelaatbaarheidscommissie VSO.

Bekostiging SWV 2016-2017 (voorlopige cijfers)

1. Bekostiging lichte ondersteuning

10.666 leerlingen x € 94 € 1.002.557

2. Bekostiging zware ondersteuning

10.666 leerlingen x € 517 € 5.385.240

Ondersteuningsbekostiging VSO per leerling

VSO categorie 1 (cluster 4, ZMLK, LZ) € 9.720

VSO categorie 2 (LG) € 17.145

VSO categorie 3 (MG) € 21.254

3. Bekostiging LWOO en PRO

Lichte ondersteuning LWOO € 4.499.951

Lichte ondersteuning PRO € 1.592.609

De negatieve verevening wordt in het ondersteuningsbudget jaarlijks met aflopende percentages stapsgewijs (80%, 60% en 30%) gecorrigeerd naar 0% in 2020-2021.

Meerjarenbegroting

In 2017 is een nieuwe meerjarenbegroting opgesteld, gebaseerd op de laatste actuele cijfers. Deze wordt toegevoegd aan het ondersteuningsplan, als bijlage 3.

Kwalitatieve en Kwantitatieve Resultaten

Het bestuur monitort zowel de kwalitatieve als kwantitatieve resultaten die blijken uit leerlingenstromen, inzet en resultaten van de verstrekte gelden, thuiszitters, enz. De gelden die het SWV beschikbaar stelt voor de ondersteuningsstructuur van de aangesloten scholen worden door die scholen vanaf oktober 2017 aangevraagd en later ook verantwoord via een concreet plan van aanpak, gericht op continuïteit en versterking van de kwaliteit van hun ondersteuningsstructuur.

Voor alle scholen is door het bestuur een minimale basisondersteuning vastgesteld op het niveau begeleidingsschool (VO) dan wel dialoogschool (VSO en PRO). In 2017 zijn twee onderzoeken gedaan naar de realisatie van deze basisondersteuning. Zie hiervoor hoofdstuk 4 en bijlage 2 uit dit ondersteuningsplan.

Met de gemeenten uit ons gebied is een aansluiting met zowel de jeugdzorgteams als met leerplicht gerealiseerd. Het percentage thuiszitters in onze regio is al jaren laag, in 2015-2016 stond de regio Achterhoek wat betreft het voorkómen van voortijdig schoolverlaten op de derde plaats van Nederland! Het beleid is erop gericht om dat percentage ook laag te houden, door zo snel mogelijk actie te ondernemen via de beschikbare deskundigen van SWV, school en gemeente.

Op bijna alle scholen van het SWV werken orthopedagogen, jeugdmaatschappelijk werkers, psychomotorisch therapeut en ambulant begeleiders. Het SWV organiseert regelmatig scholingsbijeenkomsten voor personeelsleden van de aangesloten scholen, twee keer per jaar ook met het Graafschap College (MBO) en het SWV VO Doetinchem e.o.

Binnen het SWV is een expertisecring van orthopedagogen uit VO en VSO opgericht en actief.

Voor de periode 2017-2020 ontvangt het SWV wederom gelden vanuit het RMC Achterhoek. Deze VSV-gelden maken het mogelijk om jeugdmaatschappelijk werk binnen onze scholen uit te voeren. Helaas is sprake van een afbouw van deze gelden, ondanks de prima resultaten en structureel noodzakelijke inzet van de jeugdmaatschappelijk werkers in de verbinding school-gezin. Het voorkomen van schoolverzuim (VSV) zal daardoor vooral moeten worden gerealiseerd door een goede samenwerking met gemeentelijke teams. De gemeente Lochem heeft voor 2016 een financiële bijdrage voor het jeugdmaatschappelijk werk toegezegd, deze is nog niet ontvangen (november 2017).

Programma's

In de begroting van het SWV zijn 14 programma's opgenomen waarvoor het samenwerkingsverband middelen beschikbaar stelt. Ieder programma wordt beschreven in het ondersteuningsplan. In het schema hieronder vindt u het programma en het hoofdstuk waar u de beschrijving kunt vinden.

Programma		Hoofdstuk
1.	Ondersteuningsstructuur scholen	3,4
2.	Ondersteuningsteam Jeugd en Gezin	3,9
3.	Schakelklas Slinge-Berkel en 1-op-1-klassen	6
4.	Toelaatbaarheidscommissies VSO en LWOO/PRO	3,5
5.	Overgangsbeleid VSO: overgangsmaatregel AWBZ	5
6.	Bestuur, directie, secretariaat, organisatie	2
7.	Scholing	4
8.	HAVO cluster 4	10
9.	Groeiregeling VSO	10
10.	Inzet specifieke deskundigen	2
11.	Extra impuls gelden ondersteuningsstructuur scholen	10
12.	Jeugdmaatschappelijk werk	2
13.	Kwaliteitsimpuls	10
14.	Onderwijszorgarrangementen	5

Uitgangspunten bestuursbeleid 2014-2017

Gerealiseerd?

> Middelen worden zoveel mogelijk ingezet ten bate van de ondersteuning van leerlingen.	Ja
> Het samenwerkingsverband gaat uit van de bestaande structuur/situatie en werkt van daaruit naar de nieuwe situatie.	Ja
> Reserves van het samenwerkingsverband zijn gebaseerd op een risico analyse en worden zo klein mogelijk gehouden.	Ja
> Eventuele schulden van het samenwerkingsverband worden naar rato gedragen door de deelnemende schoolbesturen.	N.v.t.
> Iedere school heeft een geïntegreerde ondersteuningsstructuur, het samenwerkingsverband ondersteunt en versterkt deze structuur door expertise beschikbaar te stellen en door middelen beschikbaar te stellen voor de ondersteuningsstructuur en de reboundgroep(en) van het samenwerkingsverband.	Ja
> De scholen verantwoorden de inzet en resultaten van deze middelen jaarlijks aan het bestuur SWV.	Sinds 2017
> Personeelskosten en algemene kosten, inclusief eventuele ziektevervangingskosten, worden gedragen door het samenwerkingsverband conform de in het bestuur gemaakte afspraken hierover	Ja
> De directie informeert het bestuur over aanvragen van en beslissingen over de toelaatbaarheidsverklaringen en bewaakt de financiële kaders hierbij.	Ja
> Sturen op instroom in VSO door kwantitatieve begrenzing en uitgangspunt de verwijzer betaalt mee.	Nee
> Krimplijn opgenomen in meerjarenbegroting.	Ja
> Reduceren rebound	Ja
> Beleidslijn ZAT: samenvoegen van casuïstiekbesprekingen zodat leerlingen op één plaats worden besproken en inzet en resultaten centraal worden gemonitord en direct wordt gewerkt vanuit één methodiek, conform de Jeugdwet: één plan per gezin, netwerk van gezin versterken (zie Ondersteuningsteam).	In vier gemeenten gerealiseerd
> Opbouwen van noodzakelijk reserve in de periode 2014-2017.	Ja

Uitgangspunten bestuursbeleid 2018-2022

Veel van bovenstaande beleidspunten worden gecontinueerd in de periode 2018-2022. De samenwerking met zowel gemeenten als middelbaar beroepsonderwijs wordt geïntensiveerd. Ook de aansluiting en samenwerking met het PO en SO blijft een belangrijk item de komende jaren.

De werkgroep Nieuw Elan doet in maart 2018 een aantal beleidsvoorstellen die moeten leiden tot een structureel sluitende exploitatie nadat de compensatie van de verevening is afgelopen (2020-2021). Het realiseren van deze sluitende begroting vraagt om een extra inspanning van alle scholen en schoolbesturen. Het bestuur neemt uiterlijk in juli 2018 een beslissing over de uitvoering van deze voorstellen.

Uitgangspunt blijft dat de leerling op de best passende plek onderwijs volgt.

Het bestuur heeft de wens dat er een eenvoudiger bestel komt voor de samenwerking met gemeenten en primair onderwijs. Te denken valt aan meer regionale afstemming en aansluiting en samenwerking met gemeenten. Ook met het primair onderwijs is een nauwere aansluiting zeker mogelijk.

In het ambtelijk overleg, voorafgaand aan het OOGO over dit ondersteuningsplan, is afgesproken dat de directie van SWV Slinge-Berkel een aantal malen per jaar samen met de zes gemeenten een regionaal overleg voert, waarbij de agenda gezamenlijk wordt opgesteld. Een logisch vervolg daarop is een jaarlijks regionaal bestuurlijk overleg tussen ons SWV en de portefeuillehouders.

Bijlage 1 Bestuur en Directie SWV Slinge-Berkel

Bestuur

Mevrouw W.G. van Velden, voorzitter	Stichting Achterhoek VO
De heer F. de Vries, plv. voorzitter	Stichting Speciaal Onderwijs Twente en Oost Gelderland
Mevrouw G. Burema, lid DB	Stichting Carmel College
De heer H. Loeffen, financiële commissie	Stichting De Onderwijsspecialisten
De heer N. Woonink, financiële commissie	Stichting Staring College
Mevrouw J. Beernink	Stichting AOC Oost-Nederland
De heer J. Geurtzen	Stichting Het Assink Lyceum
Mevrouw R. Willemsen	Stichting Achterhoek VO
De heer E. Hoopman	Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg
De heer H. Gerichhausen	Stichting Speciaal Onderwijs Twente en Oost Gelderland
De heer E. van de Graaf	Stichting Intermetzo

Mw. van Velden, mw. Burema en dhr. De Vries vormen het dagelijks bestuur. Per bestuur is er 1 stemgerechtigde.

Directie

Ton Edelbroek, directeur t.edelbroek@swvslingeberkel.nl Tel. 06 11343313	Wilma Ekelhof, adjunct-directeur w.ekelhof@swvslingeberkel.nl tel. 06 53236483
--	--

Bezoekadres

Rode van Heeckerenstraat 2
Lichtenvoorde

Postadres

SWV Slinge-Berkel
Postbus 35
7140 AA Groenlo

Factuuradres

SWV Slinge-Berkel
Inzake SN 327999
Postbus 29
7620 AA Borne

Facturen kunnen ook gemaild worden aan: swvslingeberkel@obt.nl onder vermelding van:
Inzake SN 327999.

Op de website www.swvslingeberkel.nl vindt u alle medewerkers van het SWV.

Bijlage 2a Basisondersteuningsprofiel begeleidingsschool

ONDERWIJSCONCEPT

(Dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, aanpassingen, differentiatie)

a. Dialoog over speciale onderwijsbehoeften*:

- Alle docenten binnen de school/afdeling kennen de leerlingen met wie ze werken bij naam. Iedere medewerker voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen. Er wordt op signalen gereageerd door zelf actie te ondernemen of signalen door te spelen naar degene die bevoegd en/of het best in staat is om actie te ondernemen.
- Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, warme overdracht door de toeleverende school en informatie uit het gesprek met de ouders.
- Er is sprake van educatief partnerschap met ouders. Het uitgangspunt hiervan is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school met waardering voor ieders deskundigheid.
- Overdrachtsgegevens voor bij de leerling betrokken medewerkers zijn beschikbaar in een beveiligd digitaal systeem.
- Het digitale leerlingvolgsysteem wordt door alle medewerkers gedurende de schoolloopbaan effectief benut:
 - Docenten en mentoren leggen bij incidenten en periodiek gegevens vast in het beschikbare leerlingvolgsysteem. Het betreft gegevens over basisvaardigheden, referentieniveaus, sociaal-emotionele ontwikkeling, geboden ondersteuning, samenwerking met ouders en incidenten;
 - Mentoren raadplegen regelmatig het lvs en zijn in staat de gegevens te analyseren waardoor signalen opgepikt worden en tot actie overgegaan wordt.
- De schoolleiding waarborgt de continuïteit van de dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, door aansturing van teams, mentoren en vakdocenten te organiseren.
- Er vinden regelmatig leerlingenbesprekingen plaats over alle leerlingen, maar frequenter over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Bij het laatste worden onderwijsbehoeften o.a. op basis van een analyse van het lvs geformuleerd en handelingsgerichte adviezen aan de leerkracht gegeven.
- Iedere leerling heeft een mentor die verantwoordelijkheid neemt voor de onderwijsbehoeften van de leerlingen van wie hij mentor is.
- De mentor is te allen tijde aanwezig bij de leerlingenbespreking.
- De school zorgt er op een actieve manier voor dat de informatie over de onderwijsbehoeften beschikbaar komt voor alle professionals in de mentorklas.
- Docenten en andere professionals zorgen ervoor dat zij geïnformeerd zijn over de onderwijsbehoeften van een leerling.
- De school kan na signalering van mogelijke speciale onderwijsbehoeften gebruik maken van de diagnostische expertise (in eigen dienst of vanuit een dienstencentrum).

* Bij onderwijsbehoeften gaat het om de leerling. Conform de definitie bij het handelingsgerichte werken verstaan we onder ondersteuningsbehoefte de behoefte die de leerkracht heeft aan ondersteuning bij het werken met de leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

ONDERWIJSCONCEPT

(Dialogo over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, aanpassingen, differentiatie)

- a. De school waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Dit wordt mede gewaarborgd door de aanwezigheid en toepassing van een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.
- b. Er zijn gemeenschappelijke afspraken over hoe volwassenen in de school met elkaar moeten omgaan, hoe volwassenen met leerlingen moeten omgaan en hoe leerlingen onderling met elkaar moeten omgaan (gedragscode waarin meegenomen wettelijke voorschriften).
- c. Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen.
- d. Bij leerlingen die extra ondersteuning krijgen wordt dit vastgelegd in het individueel ontwikkelingsperspectief[†].
- e. Er wordt door de docenten tijdens de lessen gedifferentieerd i.v.m.:
 - speciale psychologische of sociaal-emotionele kenmerken;
 - een meer of minder dan gemiddelde intelligentie;
 - verschillende leerstijlen.
 Gedifferentieerde onderwijsprogramma's zijn opgenomen in het vakwerkplan en beschikbaar per vaksectie.
- f. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig afgestemd zijn op leerlingen met fysieke beperkingen, bv. aangepaste roosters, beperkte lokaalwisseling, passend ingerichte elektronische leeromgeving en en ruimte voor het verrichten van medische handelingen door daartoe bevoegden[‡].
- g. Voor leerlingen die dit nodig hebben is sociale vaardigheidstraining of faalangstreductietraining beschikbaar.
- h. De school heeft een werkend protocol voor medische handelingen.
- i. Voor ondersteuning van leerlingen bedoelde middelen worden ook daartoe ingezet. De school/afdeling legt verantwoording af door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht[§].

EXTRA AANDACHT/TIJD

- a. De docenten weten d.m.v. het toepassen van differentiatievormen en zelfstandig werken, tijd vrij te spelen om extra aandacht te besteden aan de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.
- b. Voor de leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte is er iemand beschikbaar die zowel hem/haar individueel als de groep daarin begeleidt.
- c. Bij toelating is ruim tijd beschikbaar om de leerling te ondersteunen bij het opstarten in de school. De tijd wordt benut voor gesprekken met de leerlingen en zo nodig een introductie in de groep.
- d. Er is voor leerlingen een tweede aanspreekpunt (naast mentor of docent) om lastige situaties te bespreken.

[†] Het ontwikkelingsperspectief is een wettelijk document dat de school opstelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Er zijn een paar verschillen tussen het oude handelingsplan en het nieuwe ontwikkelingsperspectief. Het ontwikkelingsperspectief kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. De doelen aan het einde van de schoolloopbaan staan voorop en vervolgens wordt nagegaan wat er nodig is om die doelen te bereiken. Een tweede verschil is dat het handelingsplan een wettelijke afspraak is tussen ouders en school: deze moeten het met elkaar eens zijn over dat plan en de ouders zetten daarvoor een handtekening. De reden daarvoor is dat het handelingsplan gaat over de inzet van de middelen uit de rugzak. Het ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de school zelf. Wel wordt daarover overlegd met ouders. Dat overleg heet 'op overeenstemming gericht overleg'. In het ontwikkelingsperspectief kan de bijzondere inzet van middelen meegenomen worden, maar dat is geen noodzaak.

[‡] Het kan ook gaan om personen aan wie de bevoegdheid is overgedragen.

[§] Voorbeelden voor de inzet: aanpassing klassengrootte, assistentie in de klassen.

- e. Op school- en/of afdelingsniveau is, om mentoren en docenten te ondersteunen bij het omgaan met speciale onderwijsbehoeften van leerlingen, tijd beschikbaar bij ondersteuners als de zorgcoördinator, het zorgteam en het managementteam (minimaal enkele dagdelen per week).
- f. De zorgcoördinator en/of mentor en/of teamleider heeft voor iedere leerling enkele uren per kwartaal beschikbaar om de schoolloopbaan te volgen en de communicatie over speciale onderwijsbehoeften te organiseren.
- g. Er wordt ruimte geboden aan leerlingen om elkaar te helpen.

BESCHIKBARE MATERIALEN

- a. Er wordt veel gebruik gemaakt van onderwijsmaterialen die niveau- en tempodifferentiatie mogelijk maken.
- b. Voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar (zowel voor leren als gedrag) en er is aansluitend bij de gebruikte lesmethoden aanvullend remediërend materiaal beschikbaar.
- c. De school regelt aanvullende onderwijsmaterialen op maat (bv. via het samenwerkingsverband of de dienst ambulante begeleiding).
- d. De school heeft passende materialen/methodieken voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (bv. voor dyslexie en/of dyscalculie).
- e. Het omgaan met (vermoedens van) dyslexie is vastgelegd in een protocol**
- f. Er is een programma of aanpak in gebruik voor een veilig klimaat (o.a. ten behoeve van het ontwikkelen van sociale vaardigheden, het voorkomen van gedragsproblemen en preventie van pestgedrag via bv. de sociale media).
- g. De school/afdeling beschikt over materialen met speciale (ortho-)pedagogische en/of psychologische kenmerken, o.a. gericht op sociale vaardigheden en voorkomen van gedragsproblemen.

RUIMTELIJKE OMGEVING

- a. Er is fysieke ruimte om aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften 1-op-1-ondersteuning te geven.
- b. De school zorgt voor algemene fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen voor leerlingen met fysieke beperkingen (o.a. rolstoeltoegankelijkheid, invalidentoilet, lift naar een verdieping die door leerlingen gebruikt wordt).
- c. De school is bereid om i.v.m. fysieke beperkingen waar nodig verdere individueel afgestemde aanpassingen te realiseren (bv. het vrijmaken van verkeersruimtes, aanpassen van inrichting van lokalen, realiseren van een verzorgingsruimte, rustruimte of ruimte voor therapie).
- d. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kunnen in beperkte mate gebruik maken van een eigen plek die is toegerust voor de speciale onderwijsbehoeften.

EXPERTISE

- a. Er is binnen de school/afdeling een cultuur waarin professionaliteit met elkaar gedeeld wordt.
- b. Alle leraren laten tijdens hun lessen zien dat zij kunnen differentiëren in de klas. Zij passen niveau- en tempodifferentiatie toe, bevorderen samenwerkend leren van leerlingen en houden rekening met leerstijlen.
- c. Alle leerkrachten zijn in staat om speciale onderwijsbehoeften te signaleren die om extra ondersteuning vragen.
- d. Aanvullend daarop is binnen het intern ondersteuningsteam expertise beschikbaar m.b.t. handelingsgericht werken, het individueel ontwikkelingsperspectief en het werken met individuele

** In het dyslexieprotocol is opgenomen hoe signaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie (o.a. extra tijd bij toetsen en examens, gebruik groot lettertype (arial 12), gebruik gesproken boeken).

leerlijnen.

- e. Er is sprake van een teamaanpak op gedrag in de klassensituatie en de vrije situatie (gezamenlijk afspraken op papier, werkend in de praktijk).
- f. Docenten zijn in staat om binnen de teamaanpak op gedrag maatwerk voor individuele leerlingen te leveren.
- g. Alle docenten beschikken over competenties om de ouders als partner te betrekken bij de onderwijsondersteuning en daarbij de didactische en pedagogische ondersteuningsbehoeften bespreekbaar te maken. Er wordt daarbij ook ruimte gemaakt voor de eigen deskundige inbreng van ouders.
- h. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over de onderwijszorgvoorzieningen in de regio.
- i. De school/afdeling houdt minimaal voor enkele docenten of groepen de bekwaamheid op peil t.a.v. de volgende aandachtsgebieden:
 - het signaleren van speciale onderwijsbehoeften m.b.t. leren en gedrag;
 - kennis en aanpak dyslexie;
 - kennis en aanpak dyscalculie;
 - kennis en aanpak AD(H)D;
 - kennis en aanpak ASS;
 - kennis en aanpak faalangst.
- j. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over psychiatrische stoornissen.
- k. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over leerlingen met een andere culturele achtergrond.
- l. De school/afdeling heeft ervoor gezorgd dat overige specialistische expertise snel beschikbaar is (in noodgevallen binnen 3 werkdagen).
- m. De school/afdeling heeft een professionaliseringsbeleid gericht op het beschikbaar hebben van bovenstaande expertise.
- n. Mentoren beschikken over de volgende competenties:
 - kunnen betrekken van ouders als educatieve partner bij de onderwijsondersteuning;
 - kunnen voeren van een positieve en stimulerende dialoog met leerlingen over hun speciale onderwijsbehoeften;
 - kunnen voeren van een leerlingbespreking.

SAMENWERKING MET EXTERNEN

- a. De school geeft samen met ketenpartners inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning d.m.v.:
 - interventies van schoolmaatschappelijk werk;
 - inschakelen van de jeugdarts;
 - afstemming met het Centrum voor Jeugd en Gezin en lokale zorgnetwerken;
 - inschakelen van het Bureau Jeugdzorg en geïndiceerde zorgverleners;
 - inschakelen van GGZ;
 - adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol Achterhoek.
- b. De school/afdeling neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (bv. ZAT). Bij het multidisciplinair overleg zijn in ieder geval de zorgcoördinator, de orthopedagoog/psycholoog, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of schoolverpleegkundige, contactpersoon van het Bureau Jeugdzorg en een leerplichtambtenaar betrokken. Op afroep is expertise vanuit het voortgezet speciaal onderwijs, politie, justitie en jeugd GGZ beschikbaar.
- c. De school/afdeling werkt samen en stemt af met professionals uit het voortgezet speciaal onderwijs.

Bijlage 2b Basisondersteuningsprofiel Dialoogschool

ONDERWIJSCONCEPT

(Dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, aanpassingen, differentiatie)

a. Dialoog over speciale onderwijsbehoeften^{††}:

- Alle docenten binnen de school/afdeling kennen de leerlingen met wie ze werken bij naam en zijn op de hoogte van de speciale onderwijsbehoeften. Iedere medewerker voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen. Er wordt op signalen gereageerd door zelf actie te ondernemen of signalen door te spelen naar degene die bevoegd en/of het best in staat is om actie te ondernemen.
- Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, warme overdracht door de toeleverende school en informatie uit het gesprek met de ouders.
- Er is sprake van educatief partnerschap met ouders. Het uitgangspunt hiervan is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school met waardering voor ieders deskundigheid.
- Overdrachtsgegevens zijn voor alle bij het kind betrokken medewerkers beschikbaar in een beveiligd digitaal systeem.
- Het digitale leerlingvolgsysteem wordt door alle medewerkers gedurende de schoolloopbaan effectief benut:
 - Docenten en mentoren leggen bij incidenten en periodiek gegevens vast in het beschikbare leerlingvolgsysteem. Het betreft gegevens over basisvaardigheden, referentieniveaus, sociaal emotionele ontwikkeling, geboden ondersteuning, samenwerking met ouders en incidenten;
 - Mentoren en vakdocenten raadplegen regelmatig het leerlingvolgsysteem en zijn in staat de gegevens te interpreteren waardoor signalen opgepikt worden en vertaald in de ondersteuningsaanpak.
- De school/afdeling heeft een ondersteuningsstructuur die de voortgaande dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften waarborgt.
- De schoolleiding waarborgt de continuïteit van de dialoog door de aansturing van teams, mentoren en vakdocenten te organiseren.
- De speciale onderwijsbehoeften van iedere leerling komen minimaal twee maal per jaar in een leerlingenbespreking aan de orde. De onderwijsbehoeften van de leerling worden op basis van beschikbare gegevens geformuleerd en de bespreking levert een individueel plan met handelingsgerichte adviezen voor de leerkrachten op. De uitkomsten van de leerlingenbesprekingen en het individuele plan worden tevens met de ouders besproken.
- Iedere leerling heeft een mentor die verantwoordelijkheid neemt voor de onderwijsbehoeften van de leerlingen van wie hij mentor is. De mentor is in dat kader de eerste contactpersoon voor ouders en externen.
- De mentor is te allen tijde aanwezig bij de leerlingenbespreking.
- De school/afdeling hanteert een systeem waarbij belangrijke informatie over onderwijsbehoeften en incidenten dagelijks beschikbaar komt voor alle professionals in de school/afdeling.
- Docenten en andere professionals zorgen ervoor dat zij dagelijks geïnformeerd zijn over ontwikkelingen rond onderwijsbehoeften van leerlingen en incidenten.

^{††} Bij onderwijsbehoeften gaat het om de leerling. Conform de definitie bij het handelingsgerichte werken verstaan we onder ondersteuningsbehoefte de behoefte die de leerkracht heeft aan ondersteuning bij het werken met de leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

- De mentor maakt didactische en pedagogische onderwijsbehoeften bespreekbaar met zowel de individuele leerling, de ouders als de mentorklas.
 - Mentoren beschikken over competenties om met leerlingen een dialoog over hun speciale onderwijsbehoeften te voeren.
 - De school/afdeling heeft diagnostische expertise beschikbaar om na signalering de speciale onderwijsbehoeften verder in beeld te brengen.
- b. De school waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Dit wordt mede gewaarborgd door de aanwezigheid en toepassing van een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.
- c. Er zijn gemeenschappelijke afspraken over hoe volwassenen in de school met elkaar moeten omgaan, hoe volwassenen met leerlingen moeten omgaan en hoe leerlingen onderling met elkaar moeten omgaan (gedragscode, waarin meegenomen wettelijke voorschriften).
- d. Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen.
- e. Bij leerlingen die extra ondersteuning krijgen wordt dit vastgelegd in het individueel ontwikkelingsperspectief^{††}.
- f. De voortgang m.b.t. het opgestelde individuele ontwikkelingsperspectief wordt zowel op individueel als op schoolniveau gevolgd en geëvalueerd.
- g. Er wordt door de docenten tijdens de lessen gedifferentieerd i.v.m.:
 - speciale psychologische of sociaal-emotionele kenmerken;
 - een meer of minder dan gemiddelde intelligentie;
 - verschillende leerstijlen.
 Gedifferentieerde onderwijsprogramma's zijn opgenomen in het vakwerkplan en beschikbaar per vaksectie.
- h. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig afgestemd zijn op leerlingen met fysieke beperkingen, bv. aangepaste roosters, beperkte lokaalwisseling, passend ingerichte elektronische leeromgeving en ruimte voor het verrichten van medische handelingen door daartoe bevoegden^{§§}.
- i. Alle docenten zijn geïnformeerd over de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun leerlingen en zijn in staat om hier tijdens hun lessen op een preventieve wijze rekening mee te houden.
- j. Aanvullend zijn er ten behoeve van het aanleren van sociale vaardigheden en preventie van gedragsproblemen orthopedagogische programma's beschikbaar.
- k. Voor leerlingen die niet voldoende hebben aan het basisprogramma is sociale vaardigheidstraining of faalangstreductietraining beschikbaar.
- l. De school/afdeling heeft een werkend protocol voor medische handelingen.
- m. Voor ondersteuning van leerlingen bedoelde middelen worden ook daartoe ingezet. De school/afdeling legt verantwoording af, door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht^{***}

^{††} Het ontwikkelingsperspectief is een wettelijk document dat de school opstelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Er zijn een paar verschillen tussen het oude handelingsplan en het nieuwe ontwikkelingsperspectief. Het ontwikkelingsperspectief kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. De doelen aan het einde van de schoolloopbaan staan voorop en vervolgens wordt nagegaan wat er nodig is om die doelen te bereiken. Een tweede verschil is dat het handelingsplan een wettelijke afspraak is tussen ouders en school: deze moeten het met elkaar eens zijn over dat plan en de ouders zetten daarvoor een handtekening. De reden daarvoor is dat het handelingsplan gaat over de inzet van de middelen uit de rugzak. Het ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de school zelf. Wel wordt daarover overlegd met de ouders. Dat overleg heet 'op overeenstemming gericht overleg'. In het ontwikkelingsperspectief kan de bijzondere inzet van middelen meegenomen worden, maar dat is geen noodzaak.

^{§§} Het kan ook gaan om personen aan wie de bevoegdheid is overgedragen.

^{***} Voorbeelden voor de inzet van ondersteuningsmiddelen: aanpassing klassengrootte, assistentie in de klassen.

EXTRA AANDACHT / TIJD

- a. Ondersteuningsmiddelen worden zodanig ingezet dat dit leidt tot een aangepaste groepsgrootte en/of extra handen in de groep ten behoeve van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.
- b. De aangepaste groepsgrootte en/of de extra handen in de groep komen ten goede aan de speciale onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep.
- c. Voor iedere leerling is een mentor beschikbaar die zowel hem/haar als de groep begeleidt voor de speciale onderwijsbehoeften.
- d. Er is voor leerlingen een tweede aanspreekpunt (naast mentor of docent) om lastige situaties te bespreken.
- e. Bij toelating is tijd beschikbaar om de leerling te ondersteunen bij het opstarten in de school.
- f. Op school- en/of afdelingsniveau is, om mentoren en docenten te ondersteunen bij het omgaan met speciale onderwijsbehoeften van leerlingen, tijd beschikbaar bij ondersteuners als de zorgcoördinator, het zorgteam en het managementteam (minimaal enkele dagdelen per week).
- g. De zorgcoördinator en/of mentor en/of teamleider heeft voor iedere leerling enkele uren per kwartaal beschikbaar om de schoolloopbaan te volgen en de communicatie over speciale onderwijsbehoeften te organiseren.
- h. Voor leerlingen met een beperking of stoornis is expertise beschikbaar binnen de school/afdeling.
- i. Er zijn handen beschikbaar voor ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten verblijven.
- j. Er is een systeem waarbij leerlingen elkaar helpen gedurende de schoolloopbaan.

BESCHIKBARE MATERIALEN

- a. Er wordt veel gebruik gemaakt van onderwijsmaterialen die niveau- en tempodifferentiatie mogelijk maken.
- b. Voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar (zowel voor leren als gedrag) en er is aansluitend bij de gebruikte lesmethoden aanvullend remediërend materiaal beschikbaar.
- c. Voor leerlingen die werken met een individueel ontwikkelingsperspectief zijn eigen leerlijnen en daarbij passende materialen beschikbaar.
- d. De school/afdeling zorgt ervoor dat onderwijsmaterialen met specifieke didactische, pedagogische, psychologische en/of fysiek-lichamelijke kenmerken toegankelijk en beschikbaar zijn voor alle docenten.
- e. De school heeft passende materialen/methodieken voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (bv. voor dyslexie en/of dyscalculie).
- f. Het omgaan met (vermoedens van) dyslexie is vastgelegd in een protocol^{†††}.
- g. Door de hele school/afdeling heen wordt gewerkt met een speciaal programma voor sociaal-emotionele ontwikkeling.
- h. De school/afdeling beschikt aanvullend over materialen met speciale pedagogische en/of psychologische kenmerken: orthopedagogische of didactische programma's gericht op sociale vaardigheden, het voorkomen van gedragsproblemen en preventie van pestgedrag o.a. via sociale media.
- i. Voor sociale vaardigheidstraining en faalangstreductietraining zijn specifieke materialen beschikbaar.

^{†††} In het dyslexieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie (o.a. extra tijd bij toetsen en examens, gebruik groot lettertype (Arial 12), gebruik gesproken boeken).

RUIMTELIJKE OMGEVING

- a. Er is fysieke ruimte binnen de klas om aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften 1-op-1-ondersteuning te geven.
- b. Er zijn aparte plekken buiten de klas waar 1-op-1-begeleiding van (groepjes) leerlingen met speciale onderwijsbehoeften plaats kan vinden.
- c. Er zijn aparte ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten kunnen verblijven (bv. bij ASS).
- d. De school zorgt voor algemene fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen voor leerlingen met fysieke beperkingen (o.a. rolstoeltoegankelijkheid, invalidentoilet, lift naar een verdieping die door leerlingen gebruikt wordt).
- e. De school is bereid om i.v.m. fysieke beperkingen waar nodig verdere individueel afgestemde aanpassingen te realiseren (bv. het vrijmaken van verkeersruimtes, aanpassen van inrichting van lokalen, realiseren van een verzorgingsruimte, rustruimte of ruimte voor therapie).
- f. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kunnen in beperkte mate gebruik maken van een eigen plek die is toegerust voor de speciale onderwijsbehoeften.

EXPERTISE

- a. Er is binnen de school/afdeling een cultuur waarin professionaliteit met elkaar gedeeld wordt.
- b. De school/afdeling zorgt voor voortdurende professionalisering, o.a. door het organiseren van collegiale consultatie, intervisie en video-interactiebegeleiding.
- c. De school/afdeling heeft een systeem waarmee nieuwe leerkrachten ingewerkt worden in het omgaan met de speciale onderwijsbehoeften.
- d. Alle leraren laten tijdens hun lessen zien dat zij kunnen differentiëren in de klas. Zij passen niveau- en tempodifferentiatie toe, bevorderen samenwerkend leren van leerlingen en houden rekening met leerstijlen.
- e. Alle leraren zijn in staat om speciale onderwijsbehoeften te onderkennen die om extra ondersteuning vragen.
- f. Aanvullend daarop is binnen het intern ondersteuningsteam expertise beschikbaar m.b.t. handelingsgericht werken, het individueel ontwikkelingsperspectief en het werken met individuele leerlijnen.
- g. Er is sprake van een teamaanpak op gedrag in de klassensituatie en de vrije situatie (gezamenlijk afspraken op papier, werkend in de praktijk).
- h. Docenten zijn in staat om binnen de teamaanpak op gedrag maatwerk voor individuele leerlingen te leveren.
- i. Alle docenten beschikken over competenties om de ouders als partner te betrekken bij de onderwijsondersteuning en daarbij de didactische en pedagogische ondersteuningsbehoeften bespreekbaar te maken. Er wordt daarbij ook ruimte gemaakt voor de eigen deskundige inbreng van ouders.
- j. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over de onderwijszorgvoorzieningen in de regio.
- k. De school/afdeling houdt minimaal voor enkele docenten of groepen de bekwaamheid op peil t.a.v. de volgende aandachtsgebieden:
 - het signaleren van speciale onderwijsbehoeften m.b.t. leren en gedrag;
 - kennis en aanpak dyslexie
 - kennis en aanpak dyscalculie;
 - kennis en aanpak AD(H)D;
 - kennis en aanpak ASS;
 - kennis en aanpak faalangst.
- l. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over psychiatrische stoornissen.

- m. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over leerlingen met een andere culturele achtergrond.
- n. De school/afdeling heeft een professionaliseringsbeleid gericht op het beschikbaar hebben van bovenstaande expertise.
- o. De zorgcoördinator en het managementteam hebben ruime kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften.
- p. Alle leraren beschikken over de volgende competenties:
 - kunnen betrekken van ouders als educatieve partner bij de onderwijsondersteuning;
 - kunnen voeren van een positieve en stimulerende dialoog met leerlingen over hun speciale onderwijsbehoeften;
 - kunnen voeren van een leerlingbespreking.
 - Kunnen opstellen en uitvoeren van een individueel ontwikkelingsperspectief.

SAMENWERKING MET EXTERNEN

- a. De school geeft samen met ketenpartners inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning d.m.v.:
 - interventies van schoolmaatschappelijk werk;
 - inschakelen van de jeugdarts;
 - afstemming met het Centrum voor Jeugd en Gezin;
 - inschakelen van het Bureau Jeugdzorg en geïndiceerde zorgverleners;
 - inschakelen van GGZ;
 - adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol Achterhoek.
- b. De school/afdeling neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (bv. ZAT). Bij het multidisciplinair overleg zijn in ieder geval de zorgcoördinator, de orthopedagoog/psycholoog, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of schoolverpleegkundige, contactpersoon van het Bureau Jeugdzorg en een leerplichtambtenaar betrokken. Op afroep is expertise vanuit het voortgezet speciaal onderwijs, politie, justitie en jeugd GGZ beschikbaar.
- c. De school/afdeling werkt samen en stemt af met professionals uit het voortgezet speciaal onderwijs.
- d. De school/afdeling werkt intensief samen met ketenpartners en zo nodig met de daarbij aangesloten jeugdhulpverleners.
- e. Experts van externe organisaties zijn op afroep binnen de school/afdeling beschikbaar voor hulp aan leerlingen of docenten die met de leerlingen werken.

Bijlage 2c Cyclus Kwaliteitszorg

Onderzoekperiode: voorjaar 2017

1. Digitaal onderzoek basisondersteuning VO-scholen op basis van de door het bestuur samenwerkingsverband vastgestelde standaarden en indicatoren. De standaarden horen bij de vijf velden van basisondersteuning op niveau begeleidingsschool en dialogeschool (expertmodel). Deze vijf velden zijn:

- Onderwijsconcept
- Extra aandacht/tijd
- Beschikbare materialen
- Ruimtelijke omgeving
- Expertise

De audit is afgenomen bij drie groepen respondenten op iedere school: docenten, zorgteam en managementteam. Doel was dat tenminste 50% van de docenten en 100% van het zorgteam en management de audit invult.

Bevindingen

De bevindingen van deze audit zijn eerst besproken met de zorgcoördinator en directie van iedere school en vervolgens in het bestuur SWV. Op basis van beide kwaliteitsonderzoeken stellen we vast dat drie scholen het niveau dialogeschool hebben bereikt: AOC-Oost, Maxx en Pronova.

Drie andere scholen groeien door van begeleidingsschool naar dialogeschool: Gerrit Komrij College, Marianum en Staring College. Op alle drie scholen is hiertoe ook de ambitie uitgesproken door zorgteam en schoolleiding.

Het Assink Lyceum en Schaersvoorde ontwikkelen zich om het niveau begeleidingsschool schoolbreed te realiseren.

Op basis van beide kwaliteitsonderzoeken heeft iedere school een ontwikkelplan opgesteld binnen het format van het SWV. In 2018 wordt onderzoek gedaan naar de behaalde resultaten daarvan, in 2019 worden zowel de VO als de VSO-scholen bezocht om de stand van zaken met betrekking tot de gerealiseerde ondersteuningsstructuur en de specifieke expertise opnieuw in beeld te brengen.

Financiën

Alle VO-scholen ontvangen twee geldstromen vanuit het SWV: geld voor continuering van hun ondersteuningsstructuur en impuls geld, waarmee zij deze structuur structureel kunnen versterken. In totaal gaat het daarbij om € 1,2 miljoen per schooljaar. In het overzicht hieronder ziet u de bedragen per school voor het schooljaar 2017-2018.

2. Mondeling Kwaliteitsonderzoek

Naast de digitale audit is een mondeling kwaliteitsonderzoek afgenomen onder uitvoerenden van de VO-scholen. De bevindingen van dit onderzoek zijn eveneens besproken met zorgcoördinator en directie van de scholen en vervolgens in het bestuur SWV. In de ontwikkelplannen van de scholen zijn ook de ontwikkelpunten van dit onderzoek, uitgevoerd door de orthopedagoog Merel de Groot en Marieke Schut, opgenomen. Beide onderzoeken sluiten goed bij elkaar aan en zijn onder regie van de directeur SWV uitgevoerd.

Het onderzoek heeft zich gericht op de volgende onderdelen:

- Routing van de zorg binnen de school
- Verzuimregistratie
- Gebruik maken van expertise SWV
- Implementatie steunpunt
- Werken met ontwikkelingsperspectieven
- Werken met handelingsplannen
- Scholing en deskundigheidsbevordering
- Delen van specifieke onderwijsbehoeften
- Dyslexie
- Gediagnosticeerde ontwikkelingsstoornissen
- Wensen voor de toekomst
- Wat kunnen andere scholen komen leren?

De ontwikkelplannen die op basis van beide onderzoeken door de scholen zijn opgesteld en de specifieke bevindingen per school kunnen desgewenst worden opgevraagd bij de betreffende school of de directeur SWV.

De verantwoording die de scholen aanleveren voor de inzet en behaalde resultaten van de door het SWV beschikbaar gestelde middelen wordt integraal opgenomen als bijlage bij ieder jaarverslag. Het bestuur heeft tot nu toe geen criteria of prestatieafspraken geformuleerd met betrekking tot de inzet en opbrengst van deze gelden.

Bijlage 3 Toelaatbaarheid tot het VSO

Voor de leerlingen van cluster 3 gaan we uit van de onderstaande criteria en hanteren we het huidige digitale systeem.

- **Meervoudig gehandicapte leerlingen**
Geen veranderingen in huidige toelaatbaarheidscriteria. MG wordt beoordeeld op basis van niveau en gedrag.
Met de samenwerkingsverbanden PO worden afspraken gemaakt over het moment en de wijze waarop de toelaatbaarheid wordt overgenomen door het SWV V(S)O. Inzet is dat, op basis van de bekende gegevens, daarbij één handtekening vanuit de toelatingscommissie volstaat en de leerling niet uitgebreid wordt besproken of opnieuw onderzocht.
Daarnaast wordt per leerling, in overleg met alle betrokken deskundigen, vastgesteld op welk moment het onderwijs aan deze leerling stopt en een ander traject gaat lopen.
- **Lichamelijk gehandicapte leerlingen**
Bij de toelaatbaarheid wordt uitgegaan van de huidige criteria en kritisch gekeken naar de termijnen. Nu wordt automatisch een indicatie voor 3 jaar afgegeven, dat kan in een aantal gevallen voor een kortere periode. We noemen met name de kinderen met DCD (motorische stoornis zonder neurologische aandoeningen). Zij kunnen, na een beperkte periode in het (V)SO, sneller doorstromen naar het VO, mits daar voldoende deskundigheid is opgebouwd.
- **Langdurig zieke leerlingen**
Ook hier kunnen we kritisch kijken naar de termijnen. Een voorbeeld: voor kinderen met een oncologische aandoening wordt nu een indicatie voor 3 jaar afgegeven, terwijl 1 jaar meestal voldoende is. Er is vaak wel sprake van een neurologische beschadiging, deze kinderen zijn heel kwetsbaar en de sociale context is voor hen erg belangrijk. Dat geldt voor meer aandoeningen. Maatwerk is voor deze leerlingen het uitgangspunt.
- **Zeer moeilijk lerende leerlingen**
We nemen de huidige criteria over m.b.t. intelligentie (IQ 55-70) en sociale redzaamheid. Leerlingen met een IQ onder 55 worden sowieso toegelaten tot het VSO.
Eind groep 7, begin groep 8 wordt vastgesteld of deze leerlingen naar het VSO uitstromen of dat zij, op basis van de genoemde criteria, kunnen uitstromen naar het praktijkonderwijs. Met name de sociale redzaamheid is daarbij een belangrijke indicator. Ook een constructie met deeltijdarrangementen is voor deze doelgroep mogelijk.

Procedure

Alle dossiers voor cluster 3 en 4 lopen via de toelaatbaarheidsscommissie VSO. Daar wordt ook vastgesteld of de juiste hulpverlening tijdig is gestart en effectief is. De commissie voor de cluster 3 aanvragen bestaat uit de orthopedagoog / GZ-psycholoog van het SWV Slinge-Berkel, een orthopedagoog vanuit de Onderwijsspecialisten, zo nodig de jeugdarts of revalidatiearts en een directielid van het SWV met de rol als voorzitter. De ouders worden altijd uitgenodigd bij de bespreking. Zo nodig kunnen ook anderen door de toelaatbaarheidscommissie worden geraadpleegd/worden uitgenodigd. Door alle aanvragen centraal te laten lopen sluiten wij aan bij de werkwijze van het SWV PO en wordt direct ervaring opgedaan met problematiek, ondersteuningsbehoeften, functioneren van toelaatbaarheidscommissie, enz.

Ook de noodzakelijke herindicaties lopen via deze route.

- Een aanvraag wordt alleen geagendeerd en besproken wanneer het dossier volledig is.
- De administratie van de toelaatbaarheidsverklaringen blijft voor cluster 3 bij de Onderwijsspecialisten. Zij zijn vertrouwd met het digitale systeem.

Criteria cluster 3

Categorie	Noodzakelijke informatie
➤ Kinderen met een verstandelijke handicap / die zeer moeilijk lerend zijn (ZML)	➤ Psychodiagnostisch onderzoek (gericht op intelligentie en sociale redzaamheid) ➤ Onderwijskundig rapport⁺⁺⁺ (TIQ 55-70, ontwikkelingsperspectief en handelingsplannen + evaluatie) of gegevens van de zorgverlener + evaluatie geboden zorg ➤ IQ <55: altijd ZML
➤ Kinderen met een zeer ernstige of diepe verstandelijke handicap (ZML-MG)	➤ Psychodiagnostisch onderzoek (gericht op intelligentie en zelfredzaamheid) ➤ Informatie over bijkomende (gedrags)stoornissen en/of motorische beperkingen (TIQ 35-70) ➤ IQ <35 altijd ZML/MG
➤ ZML: Kinderen met het syndroom van Down	➤ Medische verklaring syndroom van Down
➤ Langdurig zieke kinderen (LZK)	➤ Medische gegevens niet ouder dan 2 jaar ➤ Onderwijskundig rapport (als de leerling naar school gaat) en eventueel gegevens uit de zorgsector ➤ Handelingsplannen en evaluatie onderwijs / zorgverleners en gegevens over zelfredzaamheid en/of verzuimregistratie >25%)
➤ Lichamelijk gehandicapte kinderen (LG)	➤ Onderwijskundig rapport* (als de leerling naar school gaat) en eventueel gegevens uit de zorgsector ➤ Handelingsplannen en evaluatie onderwijs/zorgverleners en gegevens over zelfredzaamheid en/of verzuimregistratie (>25%) ➤ Medische gegevens ➤ Intelligentieonderzoek niet ouder dan twee jaar
➤ Kinderen met een lichamelijke en verstandelijke handicap (MG)	➤ Medisch en psychodiagnostisch onderzoek (diagnose + intelligentie) ➤ IQ <70 ➤ Gegevens over zelfredzaamheid

⁺⁺⁺ Voor leerlingen uit SO/VSO volstaat ontwikkelingsperspectief

Bijlage 4 Afkortingen

A

AOC Agrarisch Opleidings Centrum

G

GZ-psycholoog Gezondheidszorg-psycholoog

GGZ Geestelijke gezondheidszorg

GJI Gesloten Jeugdinrichting

I

IQ Intelligentie Quotiënt

J

JJI Justitiële Jeugdinrichting

K

KZV Ketenunit Zorg en Veiligheid (gemeente Haaksbergen)

L

LG Lichamelijk Gehandicapt

LGF Leerlinggebonden Financiering

LWOO Leerwegondersteunend onderwijs

LZ Langdurig Ziek

M

MBO Middelbaar Beroepsonderwijs

MG Meervoudig Gehandicapt

O

OOGO Op overeenstemming gericht overleg

OPP Ontwikkelingsperspectief

OPR Ondersteuningsplanraad

OT Ondersteuningsteam Jeugd en Gezin

P

PCL Permanente Commissie Leerlingenzorg

PRO Praktijkonderwijs

PO Primair Onderwijs

R

RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (leer- en kwalificatieplicht)
RVC	Regionale Verwijzingscommissie (voor PRO en LWOO)

S

Sg	Scholengemeenschap
SO	Speciaal Onderwijs
SWV	Samenwerkingsverband

T

TIQ	Totaal IQ
TLC	Toelaatbaarheidscommissie
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring

V

VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs

Z

ZAT	Zorg- en Adviesteam
ZML	Zeer moeilijk lerend